EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 15.9.2014
COM(2014) 578 final

ANNEX 1

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: Nõukogu otsus

ühelt poolt Lääne-Aafrika riikide, ECOWASi ja UEMOA ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide vahelise majanduspartnerluslepingu sõlmimise kohta

LISA

MAJANDUSPARTNERLUSLEPING, MILLE POOLED ON

LÄÄNE-AAFRIKA RIIGID, LÄÄNE-AAFRIKA RIIKIDE MAJANDUSÜHENDUS (ECOWAS) JA LÄÄNE-AAFRIKA MAJANDUS- JA RAHALIIT (UEMOA)

ÜHELT POOLT

NING

EUROOPA LIIT JA TEMA LIIKMESRIIGID TEISELT POOLT

Ülevaade

Lepinguosaliste nimekiri:

Preambul

I OSA. SÄÄSTVAT ARENGUT SOODUSTAV MAJANDUS- JA KAUBANDUSPARTNERLUS

II OSA. KAUBANDUSPOLIITIKA JA KAUBANDUSEGA SEOTUD KÜSIMUSED

1. peatükk. Tollimaksud

2. peatükk. Kaubanduse kaitsemeetmed

3. peatükk. Tehnilised kaubandustõkked ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed

4. peatükk. Muud mittetollialased tõkked

5. peatükk. Kaubanduse soodustamine, tollialane koostöö ja vastastikune haldusabi

6. peatükk. Põllumajandus, kalandus ja toiduga kindlustatus

III OSA. MAJANDUSPARTNERLUSLEPINGU ARENGUMÕÕTME RAKENDAMISEKS JA EESMÄRKIDE TÄITMISEKS TEHTAV KOOSTÖÖ

IV OSA. VAIDLUSTE VÄLTIMINE JA LAHENDAMINE

1. peatükk: Eesmärk, reguleerimisala ja vaidlusosalised

2. peatükk: Vaidluste vältimine: konsulteerimine ja vahendamine

3. peatükk: Vaidluste lahendamise menetlus

4. peatükk: Üldsätted

V OSA. ÜLDISED ERANDID

VI OSA. INSTITUTSIOONILISED SÄTTED

VII OSA. LÕPPSÄTTED

LISAD

BENINI VABARIIK,
BURKINA FASO,
CABO VERDE VABARIIK,
CÔTE D'IVOIRE'I VABARIIK,
GAMBIA VABARIIK,
GHANA VABARIIK,
GUINEA VABARIIK,
GUINEA-BISSAU VABARIIK,
LIBEERIA VABARIIK,
MAURITAANIA ISLAMIVABARIIK,
MALI VABARIIK,
NIGERI VABARIIK,
NIGEERIA LIITVABARIIK,
SENEGALI VABARIIK,
SIERRA LEONE VABARIIK,
TOGO VABARIIK

ja

LÄÄNE-AAFRIKA RIIKIDE MAJANDUSÜHENDUS (ECOWAS),

ja

LÄÄNE-AAFRIKA MAJANDUS- JA RAHALIIT (UEMOA)

ühelt poolt

ning

BELGIA KUNINGRIIK,
BULGAARIA VABARIIK,
TŠEHHI VABARIIK,
TAANI KUNINGRIIK,
SAKSAMAA LIITVABARIIK,
EESTI VABARIIK,
IIRIMAA,
KREEKA VABARIIK,
HISPAANIA KUNINGRIIK,
PRANTSUSE VABARIIK,
HORVAATIA VABARIIK,

ITAALIA VABARIIK,

KÜPROSE VABARIIK,

LÄTI VABARIIK,

LEEDU VABARIIK,

LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK,

UNGARI,

MALTA VABARIIK,

MADALMAADE KUNINGRIIK,

AUSTRIA VABARIIK,

POOLA VABARIIK,

PORTUGALI VABARIIK,

RUMEENIA,

SLOVEENIA VABARIIK,

SLOVAKI VABARIIK,

SOOME VABARIIK,

ROOTSI KUNINGRIIK,

SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIK

ja

EUROOPA LIIT

teiselt poolt,

VÕTTES ARVESSE ühelt poolt Georgetowni lepingut, millega loodi Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide (AKV) rühm, Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse (ECOWAS) ja Lääne-Aafrika majandus- ja rahaliidu (UEMOA) asutamislepinguid ja teiselt poolt Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut;

VÕTTES ARVESSE Cotonous 23. juunil 2000. aastal allakirjutatud AKV-EÜ partnerluslepingut, mida muudeti 25. juunil 2005. aastal Luxembourgis ja 22. juunil 2010 Ouagadougous (edaspidi „Cotonou leping”);

ARVESTADES ühelt poolt Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide ja Lääne-Aafrika piirkonna vaheliste sidemete ja teiselt poolt nende ühiste väärtuste olulisust;

ARVESTADES, et Euroopa Liit ja tema liikmesriigid ning Lääne-Aafrika piirkond soovivad tugevdada omavahelisi tihedaid sidemeid ja sõlmida kestvad suhted, mis põhinevad partnerlusel, arengul ja solidaarsusel;

OLLES VEENDUNUD vajaduses edendada rahvaste majanduslikku ja sotsiaalset progressi, võttes arvesse säästva arengu ja keskkonnakaitsega seotud nõudeid;

ARVESTADES seda, kui oluliseks peavad lepinguosalised Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni harta põhimõtete järgimist, eeskätt inimõiguste austamist;

ARVESTADES võetud kohustust järgida rahvusvahelise kaubanduse põhimõtteid ja reegleid, eriti Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu vastavaid põhimõtteid ja reegleid;

ARVESTADES vajadust tõhustada Lääne-Aafrika riikide vahelist integratsiooni ning Euroopa ja Aafrika suhteid;

MEENUTADES, et Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse (ECOWAS) ja Lääne-Aafrika majandus- ja rahaliidu (UEMOA) ülesanne on edendada piirkondlikku koostööd ja integratsiooni Lääne-Aafrika majandusliidu perspektiivi silmas pidades, et tõsta inimeste elatustaset, säilitada ja suurendada majanduslikku stabiilsust, tugevdada liikmesriikide vahelisi suhteid ja edendada progressi ja arengut Aafrika kontinendil;

VEEL KORD KINNITADES kohustust teha koostööd Cotonou lepingus sätestatud AKV-ELi partnerluse eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas vaesuse vähendamiseks ja kaotamiseks, säästvaks arenguks ning AKV riikide edukaks ja sujuvaks integreerimiseks maailmamajandusse;

ARVESTADES, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peaassamblee poolt 2000. aastal vastuvõetud aastatuhande deklaratsioonis sõnastatud aastatuhande arengueesmärgid, nagu äärmusliku vaesuse ja nälja likvideerimine, ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konverentsidel kokkulepitud eesmärgid ja põhimõtted annavad selge suuna tulevikuks ning neile peab toetuma ka Lääne-Aafrika piirkonna ja Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide partnerlus käesoleva lepingu raames;

VÕTTES ARVESSE Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide tahet toetada jõuliselt Lääne-Aafrika majanduslike ja sotsiaalsete reformide ja muutustega seotud tegevust ning selle piirkonna võetud kohustust rakendada ellu Euroopa Liidu ja Aafrika ühine strateegia;

VÕTTES ARVESSE majandusliku ja sotsiaalse arengu erinevusi ühelt poolt Lääne-Aafrika piirkonna ja teiselt poolt Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide vahel ning vajadust tõhustada integratsiooni ja majandusliku arengu protsesse Lääne-Aafrika piirkonnas;

VÕTTES eriti arvesse asjaolu, et Lääne-Aafrika piirkond hõlmab mitmeid vähim arenenud riike ning et seetõttu seisab see piirkond silmitsi tõsiste raskustega, mis on tingitud tema erilisest majanduslikust olukorrast ning erivajadustest seoses arengu ning oma toodangu ja finantssüsteemi edendamisega;

RÕHUTADES, et majanduspartnerlusleping põhineb eeskätt kaupade ja teenuste vahetamise järkjärgulisel ja asümmeetrilisel liberaliseerimisel Lääne-Aafrika riikide kasuks;

KINNITADES VEEL KORD, et majanduspartnerlusleping peab olema arenguinstrument, mis toetab eeskätt säästvat arengut, suurendab Lääne-Aafrika riikide tootmissuutlikkust ja ekspordimahtu, toetab Lääne-Aafrika majanduse struktuurset ümberkorraldust ja suurendab selle piirkonna majanduse mitmekesisust ja konkurentsivõimet ning suunab Lääne-Aafrika riigid kaubanduse ja tehnoloogia arengule, loob neis uusi töökohti ja tõmbab sinna investeeringuid;

KINNITADES muu hulgas VEEL KORD, et stabiilsus ja kestev rahu on Lääne-Aafrika regionaalse integreerumise tegeliku õnnestumise võtmeküsimus ning et majanduspartnerlusleping peab seda toetama;

VÄLJENDADES oma otsustavust viia ülalnimetatud eesmärgid ühiselt ellu, säilitades Cotonou lepinguga saavutatu, ja soovides selle nimel sõlmida mõlemale poolele kasuliku ja arengut soodustava majanduspartnerluslepingu,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

I OSA

SÄÄSTVAT ARENGUT SOODUSTAV MAJANDUS- JA KAUBANDUSPARTNERLUS

Artikkel 1

Eesmärgid

1. Käesoleva lepingu eesmärgid on järgmised:

   a) luua majandus- ja kaubanduspartnerlus, mille eesmärk on kiire, kestva ja töökohti loova majanduskasvu saavutamine, vaesuse vähendamine ja hilisem kaotamine, elatustaseme tõstmine, täieliku tööhõive tagamine, majanduse mitmekesistamine ning reaaltulu ja tootmismahu suurendamine viisil, mis sobib Lääne-Aafrika piirkonna vajadustega, ning võttes arvesse majandusliku arengu taseme erinevust lepinguosaliste vahel;

   b) edendada piirkondlikku integratsiooni, majanduskoostööd ja usaldusväärset majandusjuhtimist Lääne-Aafrika piirkonnas;

   c) suurendada regioonisisest kaubavahetust ja soodustada ühtse ja tõhusa regionaalse turu väljakujunemist Lääne-Aafrikas;

   d) toetada Lääne-Aafrika piirkonna sujuvat ja järkjärgulist integreerimist maailmamajandusse kooskõlas piirkonna poliitiliste valikute ning arenguprioriteetide ja -strateegiatega;

   e) tugevdada lepinguosaliste vahelisi majandus- ja kaubandussuhteid solidaarsusest ja vastastikustest huvidest lähtuvalt ning vastavalt WTOs võetud kohustustele ning arvestades olulist konkurentsivõime erinevust kõnealuse kahe piirkonna vahel.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud eesmärkide täitmiseks kohustuvad lepinguosalised:

   a) soodustama Lääne-Aafrika piirkonna tootmissektorite pakkumissuutlikkuse ja konkurentsivõime parandamist;

   b) tõhustama Lääne-Aafrika piirkonna kaubanduspoliitiliste ja kaubandusega seotud eeskirjade alast suutlikkust;

   c) toetama lepinguosaliste poolt rahvusvahelistel foorumitel võetud kohustuste tegelikku täitmist säästva arengu, arengu rahastamise, kaubanduse arengualase rolli tugevdamise ning abi suuruse ja tõhususe suurendamise valdkonnas;

   d) looma Lääne-Aafrika piirkonnas tõhusa, prognoositava ja läbipaistva piirkondliku õigusliku raamistiku ja selle rakendama, et edendada investeeringuid, Lääne-Aafrika riikide erasektori arengut, era- ja avaliku sektori dialoogi ning Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu erasektorite partnerlust;

   e) rajama koostöömeetmete jaoks tõhusa, prognoositava ja läbipaistva raamistiku, mis võimaldab edendada käesoleva lepingu eesmärke, sealhulgas majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi ja selle elluviimist puudutavad sätted;

f) järk-järgult ja asümmeetriliselt liberaliseerima omavahelise kaubavahetuse ning tõhustama koostööd kaupade ja teenustega kauplemisega seotud valdkondades.

Artikkel 2

Põhimõtted

1. Majanduspartnerluslepingu aluseks on Cotonou lepingu põhimõtted ja põhialused, mis on välja toodud selle lepingu artiklites 2, 9, 19 ja 35. Majanduspartnerlusleping tugineb Cotonou lepingu õigustikule ja eelnevatele AKV-ELi partnerluslepingutele finantskoostöö ja piirkondliku integratsiooni ning majandus- ja kaubanduskoostöö valdkonnas.

2. Majanduspartnerluslepingu rakendamine toimub Cotonou lepingu seisukohtadega täiendavuse põhimõttel ja selle toimimine eeldab, et mõlemad lepinguosalised täidavad võetud kohustused, sealhulgas Euroopa Liidu kohustused seoses arengu rahastamise alase koostöö ja kaubandusele antava abiga.

3. Lepinguosalised täidavad arengukoostöö valdkonnas võetud kohustusi kogu majanduspartnerluslepingu kehtivuse ajal ning kohustuvad võtma kasutusele vajalikud mehhanismid ajalise sidususe tagamiseks käesoleva lepingu III osas toodud majanduspartnerluslepingu arenguprogrammis sätestatud majanduspartnerluslepingu toetamise vajaduste ja arengukoostöö vahel.

4. Kahe piirkonna vahelised kaubandussuhted põhinevad vastastikkuse põhimõttel ja arengutasemete erinevuse arvestamisel. Selles osas on käesoleva lepingu raames võetud kohustused kooskõlas Cotonou lepingu artikliga 34, milles on sätestatud eri- ja diferentseeritud kohtlemine kahe lepinguosalise vaheliste kohustuste puhul. Lepinguosalised tagavad eeskätt, et arvesse võetakse Lääne-Aafrika piirkonna riikide majanduse haavatavust ning et kaubandusliku liberaliseerimise protsessi lõimitakse Lääne-Aafrika piirkonna huvides järkjärgulisuse, paindlikkuse ja asümmeetrilise lähenemise põhimõtted.

5. Võttes arvesse käesoleva lepingu raames võetud kaubanduslikke kohustusi, hoiduvad lepinguosalised takistamast põllumajandus-, toiduga kindlustatuse, rahvatervise- ja hariduspoliitika ning kõigi muude selliste majandus- ja sotsiaalpoliitika põhimõtete elluviimist, mille Lääne-Aafrika piirkond on vastu võtnud säästva arengu strateegia raames.

6. Majanduspartnerluslepingu edukas rakendamine eeldab nõudlike partnerlussuhete sisseseadmist, mis põhinevad lepinguosaliste ühisvastutusel selle rakendamise eest. Lepinguosalised kohustuvad tegema pingutusi majanduspartnerluslepingu elujõulisuse tagamiseks.

7. Lepinguosalised kinnitavad uuesti oma Doha vooru raames võetud kohustusi arengu tagamiseks, et vähendada ja vältida selliste meetmete rakendamist, mis võivad põhjustada kaubanduses häireid, ning väljendavad oma toetust kaugeleulatuvate tulemuste saavutamisele selles valdkonnas.

8. Lepingu tõhusaks rakendamiseks moodustavad lepinguosalised ühisinstitutsioonid, mille kaudu luuakse püsivalt toimiv juhtimis-, järelevalve- ning kontrollimehhanism, mis võimaldab vajaduse korral teha käesoleva lepingu eesmärkide täitmiseks vajalikke muudatusi.

Artikkel 3

Majanduskasv ja säästev areng

1. Lepinguosalised kinnitavad veel kord, et säästva arengu eesmärki tuleb kohaldada ja rakendada majanduskoostöö igal tasemel, et täita Cotonou lepingu artiklites 1, 2, 9, 19, 21, 22, 23, 28 ja 29 sätestatud kohustusi, eriti majanduse arendamise üldkohustust, vähendada vaesust ja see lõplikult kaotada viisil, mis on kooskõlas säästva arengu eesmärkidega.

2. Käesoleva lepingu raames tunnistavad lepinguosalised säästva arenguga seotud eesmärki kohustusena võtta täielikult arvesse oma riikide elanikkonna ja tulevaste põlvkondade inimlikke, kultuurilisi, majanduslikke, tervishoiu- ja keskkonnaalaseid huve.

3. Lepinguosalised kinnitavad veel kord vaesuse likvideerimiseks võetud kohustusi koostada ja rakendada programme, mis tõhustavad makromajanduslikku raamistikku, edendavad kiiret ja säästvat majanduskasvu ning võimaldavad ehitada välja Lääne-Aafrika regioonisisese ja rahvusvahelise kaubanduse arenguks vajalik taristu. Selleks toetavad lepinguosalised institutsioonilisi reforme, mis on suunatud riiklike ja piirkondlike haldusasutuste kohandamisele kaubanduse liberaliseerimise nõuetega ja mis suurendavad Lääne-Aafrika piirkonna tootmissektori suutlikkust.

4. Lepinguosalised toetavad Lääne-Aafrika piirkonna pingutusi metsade ja kalanduse säästliku haldamise valdkonnas ning kaasaegse põllumajanduskorralduse kehtestamisel. Selleks käivitavad ja viivad nad ellu innovaatilisi kauplemisviise, mis toetaksid loodusressursside säilitamist.

5. Lepinguosalised toetavad majandustegevuses osalejate suutlikkuse ja tehnilise võimekuse suurendamist, et soodustada töökohtade loomist ja näha ette majanduspartnerluslepingu sotsiaalsete mõjudega seotud ümberkorraldusi.

Artikkel 4

Piirkondlik integratsioon

1. Lepinguosalised tunnistavad, et piirkondlik integratsioon on nendevahelise partnerluse oluline osa ja tõhus vahend käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks ning lepivad kokku selle jõulises toetamises.

2. Lõikes 1 toodud eesmärkide täitmiseks toetab Euroopa Liidu pool III osa sätete kohaselt tehnilise ja finantsabiga piirkonna integreerimispüüdlusi, eeskätt tolliliidu ja ühisturu elluviimist, makroökonoomilise ja kaubandusliku järelevalve teostamist ja Lääne-Aafrika piirkonna ärikeskkonna atraktiivsemaks muutmist võimaldavate piirkondlike eeskirjade väljatöötamist.

II OSA

KAUBANDUSPOLIITIKA JA KAUBANDUSEGA SEOTUD KÜSIMUSED

1. PEATÜKK

TOLLIMAKSUD

Artikkel 5

Reguleerimisala

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse lepinguosaliste vahelise kaubavahetuse suhtes.

Artikkel 6

Päritolureeglid

1. Käesoleva artikli tähenduses loetakse päritolustaatusega kaupadeks kaubad, mis vastavad lisa A protokollis, mis käsitleb mõiste „päritolustaatusega tooted" määratlust ja halduskoostöö viise, esitatud päritolureeglitele.

2. Lepinguosalised töötavad uued päritolureeglid välja hiljemalt viie aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest, eesmärgiga lihtsustada päritolu kindlaksmääramiseks kasutatavaid põhimõtteid ja meetodeid, arvestades Lääne-Aafrika arengueesmärke ning Aafrika Liidu integreerumisprotsessi. Läbivaatamise käigus võtavad lepinguosalised arvesse tehnoloogia arengut, tootmisprotsesse ja kõiki muid asjakohaseid tegureid, mis võivad tingida päritolureeglite protokolli muutmist.

3. Kõik lõikes 1 osutatud päritolureeglite muudatused või läbivaatamised tehakse majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu otsusega.

Artikkel 7

Tollimaksud

1. Tollimaks tähendab igasugust tasu või maksu, sealhulgas mis tahes kujul lisa- või täiendmaksu, mida kohaldatakse seoses kaupade importimise või eksportimisega; tollimaksuna ei käsitleta seejuures:

   a) makse või teisi siseriiklikke tasusid, mis on kehtestatud vastavalt artiklile 35;

   b) dumpinguvastaseid, tasakaalustavaid ja kaitsemeetmeid, mida kohaldatakse kooskõlas 2. peatükiga;

   c) lõivusid ja muid tasusid, mida kohaldatakse vastavalt lõivusid ja muid tasusid käsitlevale artiklile 8.

2. Iga toote tollimaksu baasmäär, mille suhtes kohaldatakse käesolevas lepingus sätestatud järkjärgulisi vähendamisi, on käesoleva lepingu allkirjastamise päeval tegelikult kohaldatud maksumäär.

Artikkel 8

Lõivud ja muud tasud

Artiklis 7 osutatud lõivude ja muude tasude suhtes kehtivad eritariifid, mis vastavad osutatud teenuste tegelikule väärtusele, ning need ei tohi kujutada endast kodumaiste toodete kaudset kaitset ega impordi või ekspordi maksustamist eelarve täitmiseks.

Artikkel 9

Status quo

1. Alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ei võeta ühegi lepinguosaliste vahelise kaubavahetuse liberaliseerimisega hõlmatud toote suhtes kasutusele uusi imporditollimakse ega tõsteta kehtivaid tollimakse.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võib Lääne-Aafrika piirkond ECOWASi ühise välistariifi lõpliku rakendamise raames 31. detsembrini 2014 läbi vaadata Euroopa Liidust pärit kaupadele kohaldatavad baastollimaksud, kui nende tollimaksude üldmõju ei ole suurem kui C lisas nimetatud tollimaksudest tulenev mõju. Majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu muudab C lisa vastavalt.

Artikkel 10

Imporditollimaksude kaotamine

1. Lääne-Aafrika poole riigist pärit tooted imporditakse Euroopa Liitu vabastatuna artiklis 7 osutatud tollimaksudest, välja arvatud B lisas loetletud tooted nimetatud lisas määratletud tingimustel.

2. Lääne-Aafrika piirkond vähendab ja kaotab C lisas esitatud ajakava kohaselt järk-järgult artiklis 7 osutatud tollimaksud, mida kohaldatakse Euroopa Liidust pärit toodete suhtes.

Artikkel 11

Lääne-Aafrika piirkondlike majandusühenduste autonoomsed ressursid

Käesoleva lepingu alusel lepivad lepinguosalised kokku, et piirkondliku integratsiooni eest vastutavate Lääne-Aafrika organisatsioonide (ECOWAS ja UEMOA) autonoomsed finantseerimismehhanismid säilitatakse kuni uue rahastamiskorra kehtestamiseni.

Artikkel 12

Lääne-Aafrika tollitariifikohustuste muutmine ja Lääne-Aafrika piirkonna ühised valdkondlikud tegevuspõhimõtted

1. Ilma et see kahjustaks Lääne-Aafrika piirkonna tollimaksude kaotamist käsitleva artikli 10 sätete kohaldamist ja võttes arvesse selle piirkonna arenguga seotud erivajadusi, eeskätt vajadust toetada ühiseid valdkondlikke tegevuspõhimõtteid, võib Lääne-Aafrika pool otsustada majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu nõusolekul muuta C lisas määratletud tollimaksude määra, mida kohaldatakse Lääne-Aafrikasse importimisel ühe või mitme Euroopa Liidu poole territooriumilt pärit toote suhtes. Sellisel juhul teeb majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu vastava otsuse kuue (6) kuu jooksul pärast Euroopa poole teavitamist.

2. Lepinguosalised tagavad, et selline muudatus ei põhjusta vastuolu 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) artikli XXIV nõuetega.

3. Tollitariifikohustuste muudatused kehtivad üksnes Lääne-Aafrika arenguga seotud erivajadustega arvestamise vajadusest tingitud perioodi kestel.

Artikkel 13

Eksporditollimaksud ja ekspordimaksud

1. Alates lepingu jõustumise kuupäevast ei kehtestata lepinguosaliste vahelises kaubanduses ekspordi suhtes uusi tollimakse, ekspordimakse ega samaväärse toimega tasusid ning juba kehtivaid makse ei suurendata.

2. Tollimaksud, ekspordimaksud või samaväärse toimega tasud ei või olla kõrgemad samadest tollimaksudest või maksudest, mida kohaldatakse samalaadsete kaupade eksportimisel kõikidesse riikidesse, mis ei ole käesoleva lepingu lepinguosalised.

3. Erakorralistel asjaoludel, kui Lääne-Aafrika pool suudab põhjendada konkreetset vajadust sissetulekute suurendamise, tekkestaadiumis tootmisharu edendamise või keskkonnakaitse järele, võib ta ajutiselt ning pärast Euroopa Liidu poolega konsulteerimist kehtestada tollimakse, ekspordimakse või samaväärse toimega tasusid piiratud hulga täiendavate kaupade suhtes või suurendada juba olemasolevaid.

4. Lepinguosalised vaatavad käesoleva artikli sätted läbi majanduspartnerluslepingu ühisnõukogus vastavalt käesoleva lepingu läbivaatamisklauslile, võttes täielikult arvesse nende mõju Lääne-Aafrika poole majanduse arengule ja mitmekesistamisele.

Artikkel 14

Kauba liikumine

1. Ühe lepinguosalise territooriumilt pärit kauba suhtes kohaldatakse teise lepinguosalise territooriumil tollimaksu ainult üks kord. See kaup võib teise lepinguosalise territooriumil vabalt liikuda ja selle suhtes ei kohaldata täiendavaid tollimaksusid.

2. Lõike 1 kohaldamisel saab Lääne-Aafrika piirkond kasutada viie (5) aasta pikkust üleminekuperioodi, mis algab lepingu jõustumisega, et võtta kasutusele kaupade vaba liikumise süsteem. Sõltuvalt Lääne-Aafrika piirkonna ja Euroopa Liidu koostöös läbiviidavate maksusüsteemi ümberkorralduse reformide tulemustest võib selle tähtaja läbi vaadata. Selleks hindavad lepinguosalised regulaarselt kõnealuste reformide läbiviimist.

3. Lepinguosalised teevad koostööd kaupade liikumise hõlbustamiseks ja tollimenetluste lihtsustamiseks vastavalt kaubanduse soodustamist käsitleva 5. peatüki sätetele.

Artikkel 15

Kaupade klassifitseerimine

Käesoleva lepinguga hõlmatud kaupade klassifikatsioon on mõlema lepinguosalise tollinomenklatuuris esitatud klassifikatsioon vastavalt kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemile.

Artikkel 16

Enamsoodustusklausel

1. Lepinguosalised kinnitavad oma kohustusi seoses volitusklausliga.

2. Euroopa Liidu pool võimaldab Lääne-Aafrika poolele kõiki soodustariife, mida ta võimaldab kolmandale osapoolele, kui Euroopa Liidu pool sõlmib selle kolmanda osapoolega soodustingimuste lepingu pärast käesoleva lepingu allkirjastamist.

3. Lääne-Aafrika pool võimaldab Euroopa Liidu poolele kõiki soodustariife, mida ta võimaldab pärast käesolevale lepingule allakirjutamist mõnele kaubanduspartnerile, kelle puhul ei ole tegemist Aafrika või AKV riigiga ning kelle osakaal maailma

kaubanduses ületab käesolevas lõikes osutatud sooduslepingu jõustumisele eelnenud aastal 1,5 protsenti ja industrialiseerimise määr, mõõdetuna tootmise lisaväärtuse suhtena sisemajanduse kogutoodangusse, on samal aastal suurem kui 10 protsenti. Kui soodusleping on sõlmitud iseseisvalt, ühiselt või vabakaubanduslepingu alusel tegutseva riikide rühmaga, on maailma kaubandusest moodustava osakaalu piirmääraks 2 protsenti. Selleks arvutuseks kasutatakse WTO ametlikke andmeid maailma juhtivate kaubaeksportijate kohta (välja arvatud ELi sisene kaubandus) ning ÜRO Tööstusarengu Organisatsiooni (UNIDO) andmeid tootmissektori lisaväärtuse kohta.

4. Kui Lääne-Aafrika pool saab lõikes 3 osutatud kaubanduspartnerilt tunduvalt soodsama kohtlemise kui pakub Euroopa Liidu pool, peavad pooled omavahel nõu ja otsustavad koos lõike 3 sätete rakendamise üle.

5. Lepinguosalised lepivad kokku, et kõik käesoleva artikli tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidlused lahendatakse heas usus toimuvate konsultatsioonide teel, et jõuda mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni.

6. Käesoleva peatüki sätteid ei saa tõlgendada nii, et need kohustavad lepinguosalisi vastastikku kohaldama sooduskohtlemist, mis tuleneb asjaolust, et üks pool on käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval kolmanda poolega sõlmitud sooduskohtlemise lepingu osaline.

Artikkel 17

Halduskoostöö erisätted

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et halduskoostöö on käesoleva peatüki kohaselt võimaldatud sooduskohtlemise rakendamiseks ja kontrollimiseks oluline, ning kohustuvad võitlema eeskirjade eiramise ja pettustega tollis ja sellega seotud valdkondades.

2. Kui ühel lepinguosalisel on kindlakstehtud teabel põhinevad tõendid halduskoostööst hoidumise ja/või eeskirjade eiramise või pettuse kohta, võib see lepinguosaline vastavalt käesoleva artikli sätetele ajutiselt peatada asjaomase toote/asjaomaste toodete sooduskohtlemise.

3. Käesolevas artiklis mõistetakse halduskoostööst hoidumise all muu hulgas:

   a) asjaomase toote / asjaomaste toodete päritolustaatuse kontrollimise kohustuse korduvat täitmatajätmist;

   b) korduvat keeldumist või põhjendamatut viivitust päritolutõendi kontrolli teostamisel ja/või selle tulemustest teavitamisel;

   c) korduvat keeldumist või põhjendamatut viivitust loa hankimisel halduskoostöö missioonide korraldamiseks, et kontrollida kõnealuse sooduskohtlemise võimaldamisega seotud dokumentide autentsust või andmete õigsust.

4. Ajutist peatamist kohaldatakse järgmistel tingimustel:

   a) Lepinguosaline, kellel on kindlakstehtud teabel põhinevad tõendid halduskoostööst hoidumise ja/või eeskirjade eiramise või pettuse kohta, teavitab majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteed põhjendamatult viivitamata selliste tõendite saamisest ja kindlakstehtud teabest ning alustab majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitees kogu asjakohase teabe ja

objektiivsete tõendite põhjal konsultatsioone, et leida mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus.

b) b) Kui lepinguosalised on majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitees konsultatsioone alustanud ja pole vastuvõetavat lahendust leidnud kolme (3) kuu jooksul pärast teavitamist, võib asjaomane lepinguosaline asjaomas(t)e too(de)te osas sooduskohtlemise ajutiselt peatada. Ajutisest peatamisest teatatakse majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele ilma põhjendamatult viivitamata.

c) Käesolevas artiklis sätestatud ajutist peatamist kohaldatakse vaid siis, kui see on vajalik asjaomase lepinguosalise finantshuvide kaitsmiseks. Sooduskohtlemine peatatakse kõige rohkem kuueks (6) kuuks, ning seda võib pikendada. Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteed teavitatakse ajutisest peatamisest viivitamata pärast selle vastuvõtmist. Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitees toimuvad ajutise peatamise teemal korrapärased konsultatsioonid, eelkõige selleks, et see lõpetada niipea, kui selle kohaldamise tinginud asjaolud on ära langenud.

5. Samaaegselt majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee teavitamisega käesoleva artikli lõike 4 punkti a alusel peab asjaomane lepinguosaline avaldama oma ametlikus väljaandes teatise importijatele. Selles importijatele suunatud teatises märgitakse, et asjaomase toote puhul on saadud kindlakstehtud teabel põhinevad tõendid halduskoostööst hoidumise ja/või eeskirjade eiramise või pettuse kohta.

Artikkel 18

Haldusvigade käsitlemine

Juhul kui pädevad asutused teevad vea ekspordi soodussüsteemi haldamises, eelkõige lisa A selle protokolli kohaldamises, mis käsitleb mõiste „päritolustaatusega tooted” määratlust ja halduskoostöö viise,, ja kui sellisel veal on mõju imporditollimaksudele, võib tagajärgedest mõjutatud lepinguosaline paluda majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteel olukorda uurida ja võtta olukorra heastamiseks kõik asjakohased meetmed.

2. PEATÜKK

KAUBANDUSE KAITSEMEETMED

Artikkel 19

Eesmärgid

1. Käesoleva peatüki eesmärk on määrata kindlaks tingimused, mille puhul mõlemad lepinguosalised võivad omavahelise kaubavahetuse arendamise käigus võtta kaubanduse kaitsemeetmeid, mis kujutavad endast erandit käesoleva lepingu artiklite 9, 10 ja 34 suhtes.

2. Lepinguosalised tagavad, et käesoleva peatüki sätete kohaselt võetavad meetmed ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik kirjeldatud olukordade vältimiseks või heastamiseks.

Artikkel 20

Dumpinguvastased meetmed ja tasakaalustusmeetmed

1. Mitte ükski käesoleva lepingu säte ei saa takistada Euroopa Liidul või Lääne-Aafrika poole riikidel iseseisvalt või koos tegutsedes võtta dumpinguvastaseid või tasakaalustusmeetmeid, mis on vastavuses WTO asjakohaste lepingutega, eeskätt WTO lepinguga üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) VI artikli rakendamise kohta ja WTO lepinguga subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete kohta.

2. Käesoleva artikli kohaldamisel määratakse päritolu kindlaks vastavalt lepinguosaliste mittesooduspäritolureeglitele päritolureegleid käsitleva WTO kokkuleppe sätete põhjal.

3. Dumpinguvastaste meetmete ja tasakaalustusmeetmete kohaldamist kavandades võetakse arvesse Lääne-Aafrika piirkonna arenguriikide eriolukorda. Enne lõplike dumpinguvastaste või tasakaalustavate meetmete kohaldamist kaaluvad lepinguosalised WTO asjakohastes lepingutes sätestatud konstruktiivsete abinõude rakendamise võimalust. Uurimist teostavad ametiasutused võivad sel eesmärgil pidada asjakohaseid konsultatsioone.

4. Dumpinguvastased tollimaksud või tasakaalustusmeetmed jäävad jõusse üksnes sellise tähtajaga ja sellises ulatuses, mil määral see on vajalik dumpingu või subsiidiumide tekitatud kahju korvamiseks.

5. Ühe lepinguosalise territooriumilt pärit mis tahes toote suhtes, mis imporditakse teise lepinguosalise territooriumile, ei kohaldata dumpingust või ekspordisubsiidiumidest tingitud sama olukorra heastamiseks üheaegselt dumpinguvastaseid tollimakse ja tasakaalustusmeetmeid. Lepinguosalised tagavad, et sama toote suhtes ei kohaldada samal ajal dumpinguvastaseid meetmeid ja tasakaalustusmeetmeid nii riiklikul tasandil kui ka piirkondlikul või allpiirkondlikul tasandil.

6. Lepinguosalised lepivad kokku selles, et nad kumbki asutavad ühe õigusliku järelevalveasutuse, mis tegeleb ka kaebuste lahendamisega. Selle ühe asutuse otsused peavad kehtima kõikide riikide territooriumil, kus vaidlustatud meedet kohaldatakse.

7. Käesoleva artikli sätteid rakendatakse kõikide pärast käesoleva lepingu jõustumist algatatavate uurimiste puhul.

8. Käesoleva artikli sätete suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu vaidluste lahendamise mehhanismi sätteid.

Artikkel 21

Mitmepoolsed kaitsemeetmed

1. Kui käesolevast artiklist ei tulene teisiti, ei takista miski käesolevas lepingus lepinguosalistel võtta piiratud kestusega erakorralisi meetmeid kooskõlas 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) artikliga XIX, kaitsemeetmete lepinguga ja WTO põllumajanduslepingu artikliga 5.

2. Käesoleva artikli kohaldamisel määratakse päritolu kindlaks vastavalt lepinguosaliste mittesooduspäritolureeglitele päritolureegleid käsitleva WTO kokkuleppe sätete põhjal.

3. Piiramata lõike 1 sätete kohaldamist ning pidades silmas käesoleva lepingu üldisi arengueesmärke ja Lääne-Aafrika riikide majanduste väiksust, ei kohalda Euroopa Liidu pool Lääne-Aafrika riikidest pärit impordi suhtes meetmeid, mis võetakse GATT 1994 artikli XIX, Maailma Kaubandusorganisatsiooni kaitsemeetmete lepingu ja WTO põllumajanduslepingu artikli 5 kohaselt.

4. Lõike 3 sätteid kohaldatakse viie (5) aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast. Hiljemalt sada kakskümmend (120) päeva enne selle perioodi lõppemist vaatab majanduspartnerluslepingu ühiskomitee nende sätete rakendamise Lääne-Aafrika piirkonna riikide arenguvajadusi silmas pidades läbi, et otsustada, kas nende kohaldamisaega tuleks pikendada.

5. Käesoleva artikli sätete suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu vaidluste lahendamise mehhanismi sätteid.

Artikkel 22

Kahepoolsed kaitsemeetmed

1. Käesoleva artikli sätteid arvestades võib üks kahest lepinguosalisest võtta piiratud kestusega kaitsemeetmeid, mille puhul on tegemist erandiga artiklite 9 ja 10 sätetest.

2. Lõikes 1 nimetatud kaitsemeetmeid võib võtta, kui ühe lepinguosalise territooriumilt pärit toodet imporditakse teise lepinguosalise territooriumile nii palju suuremates kogustes ja sellistel tingimustel, et see tekitab või ähvardab tekitada:

   a) tõsist kahju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete omamaisele tööstusele importiva lepinguosalise territooriumil;

   b) häireid mõnes majandusharus, eeskätt juhul, kui häired põhjustavad suuri sotsiaalprobleeme või raskusi, mille tõttu võib oluliselt halveneda importiva lepinguosalise majandusolukord, või

   c) häireid samasuguste või otseselt konkureerivate põllumajandustoodete turgudel[1] või nende turgude reguleerimismehhanismide häireid.

3. Käesolevas artiklis osutatud kaitsemeetmed ei ületa lõigetes 2, 4 ja 5 määratletud märgatava kahju või häirete vältimiseks või kõrvaldamiseks vajalikku määra. Importiva lepinguosalise kaitsemeetmed võivad sisaldada üksnes ühte või mitut järgmist meedet:

   a) käesolevas lepingus sätestatud asjaomase toote tollimaksumäära täiendava vähendamise peatamine,

   b) asjaomase toote tollimaksu suurendamine määrani, mis ei ületa WTO teiste liikmete suhtes kohaldatavat määra, ja

   c) tariifikvootide kehtestamine asjaomase toote suhtes.

4. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigete 1–3 kohaldamist, kui ühest või mitmest Lääne-Aafrika poole riigist pärit toodet imporditakse nii palju suuremates kogustes ja sellistel tingimustel, et see tekitab või ähvardab tekitada Euroopa Liidu poole ühes või mitmes äärepoolseimas piirkonnas ühe lõike 2 punktides a, b või c nimetatud olukorra, võib Euroopa Liidu pool rakendada asjaomase piirkonna või piirkondade suhtes käesolevas artiklis sätestatud järelevalve- või kaitsemeetmeid vastavalt käesoleva artikli lõigetes 6–11 sätestatud korrale.

5. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigete 1–3 kohaldamist, kui ühest või mitmest Euroopa Liidu poole riigist pärit toodet imporditakse nii palju suuremates kogustes ja sellistel tingimustel, et see tekitab või ähvardab tekitada Lääne-Aafrika poole ühes või mitmes riigis ühe lõike 2 punktides a, b või c nimetatud olukorra, võib see riik

[1] Käesolevas artiklis käsitatakse põllumajandustoodetena neid põllumajandustooteid, mis on nimetatud Maailma Kaubandusorganisatsiooni põllumajanduslepingu I lisas.

või võivad need riigid rakendada asjaomase riigi või riikide territooriumiga piiratud ulatuses käesolevas artiklis sätestatud järelevalve- või kaitsemeetmeid vastavalt käesoleva artikli lõigetes 6–11 sätestatud korrale.

6. Käesolevas artiklis osutatud kaitsemeetmeid säilitatakse ainult seni, kuni need on vajalikud lõigetes 2, 4 ja 5 määratletud märgatava kahju või häirete vältimiseks või heastamiseks.

7. Käesolevas artiklis osutatud kaitsemeetmeid rakendatakse kõige rohkem neli (4) aastat. Kui kaitsemeetmete rakendamist nõudnud asjaolud püsivad, võib nende meetmete rakendamisaega pikendada veel kuni nelja (4) aasta võrra.

8. Käesolevas artiklis osutatud kaitsemeetmed, mida rakendatakse kauem kui üks (1) aasta, peavad hõlmama selget ajakava, mis viib meetmete järkjärgulise kaotamiseni hiljemalt määratud tähtaja lõpuks.

9. Kui välja arvata majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele hindamiseks esitatud erandjuhtumid, ei rakendata käesolevas artiklis osutatud kaitsemeetmeid sellise toote suhtes, mille puhul on varem sellist meedet rakendatud, vähemalt ühe (1) aasta jooksul pärast nimetatud meetme rakendamise lõppu.

10. Eelnevate lõigete rakendamisel kohaldatakse järgmisi sätteid:

a) kui üks lepinguosaline leiab, et esineb mõni lõigetes 2, 4 ja 5 määratletud asjaoludest, teatab ta sellest viivitamatult majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele;

b) majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee võib esitada esilekerkinud asjaolude heastamiseks mis tahes vajalikke soovitusi. Kui majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee ei ole esitanud asjaolude heastamiseks soovitusi või kui kolmekümne (30) päeva jooksul alates küsimuse esitamisest komiteele ei ole leitud rahuldavat lahendust, võib importiv lepinguosaline võtta asjakohaseid meetmeid asjaolude kõrvaldamiseks vastavalt käesolevale artiklile;

c) enne mõne käesolevas artiklis sätestatud meetme võtmist – või käesoleva artikli lõikes 11 osutatud juhtudel niipea kui võimalik – esitab asjaomane lepinguosaline majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele kogu olukorra põhjalikuks hindamiseks vajaliku teabe, et leida mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus;

d) kaitsemeetme valimisel tuleb eelistada meetmeid, mis võimaldavad tekkinud probleemi kiiresti ja tõhusalt lahendada ja häirivad seejuures võimalikult vähe käesoleva lepingu nõuetekohast toimimist;

e) kõigist käesoleva artikli alusel võetud kaitsemeetmetest teatatakse viivitamata majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele ja komitees toimuvad sellekohased korrapärased konsultatsioonid, eelkõige selleks, et koostada kõnealuse meetme tühistamise ajakava niipea, kui olukord seda võimaldab.

11. Kui erakorralised asjaolud nõuavad viivitamatud tegutsemist, võib asjaomane importiv lepinguosaline, olgu see Euroopa Liidu pool või Lääne-Aafrika pool, ajutiselt võtta lõikes 3, 4 ja 5 sätestatud meetmeid ilma lõike 10 nõudeid täitmata. Sellist tegevust võib kohaldada kõige rohkem saja kaheksakümne (180) päeva jooksul, kui meetmeid võtab Euroopa Liidu pool, ja kahesaja neljakümne (240) päeva jooksul, kui meetmeid võtab Lääne-Aafrika pool või kui Euroopa Liidu pool võtab meetmeid ühes või mitmes oma äärepoolseimas piirkonnas. Iga sellise ajutise

meetme kestus tuleb arvestada esialgse rakendamisaja hulka või käesoleva artikli lõigetes 7 ja 8 nimetatud mis tahes pikenduse hulka. Selliste ajutiste meetmete võtmise korral võetakse arvesse kõigi asjaosaliste huve. Asjaomane importiv lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist ning esitab viivitamatult küsimuse majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele läbivaatamiseks.

12. Kui importiv lepinguosaline kohaldab toote impordi suhtes haldusmenetlust, et teave käesolevas artiklis osutatud probleeme põhjustada võivate kaubandusvoogude kohta liiguks kiiresti, teatab ta sellest viivitamata majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele.

13. WTO lepingutele ei tugineta selleks, et takistada üht lepinguosalist võtmast käesoleva artikliga kooskõlas olevaid kaitsemeetmeid.

Artikkel 23

Tekkestaadiumis tootmisharude klausel

1. Lääne-Aafrika pool võib ajutiselt peatada tollimaksu määrade vähendamise või suurendada tollimaksu määra tasemeni, mis ei ületa teiste WTO liikmete suhtes kohaldatavat määra, kui Euroopa Liidust pärinevat toodet imporditakse tema territooriumile nii palju suuremates kogustes ja sellistel tingimustel, et see võib kahjustada tekkestaadiumis tootmisharu rajamist või põhjustab või ähvardab põhjustada häireid tekkestaadiumis tootmisharus, mis toodab samalaadseid või otseselt konkureerivaid tooteid.

2. a) Kui Lääne-Aafrika pool leiab, et esineb mõni lõikes 1 määratletud asjaoludest, teatab ta sellest uurimise alustamiseks viivitamatult majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele.

   b) Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee võib esitada esilekerkinud asjaolude heastamiseks mis tahes vajalikke soovitusi. Kui majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee ei ole esitanud asjaolude heastamiseks soovitusi või kui kolmekümne (30) päeva jooksul alates komitee informeerimisest ei ole leitud rahuldavat lahendust, võib Lääne-Aafrika pool võtta asjakohaseid meetmeid olukorra parandamiseks vastavalt käesolevale artiklile.

   c) Enne mõne käesolevas artiklis sätestatud meetme võtmist esitab Lääne-Aafrika pool majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele kogu olukorra põhjalikuks hindamiseks vajaliku teabe, et leida mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus.

   d) Käesoleva artikli alusel kohaldatavate meetmete valimisel tuleb eelistada meetmeid, mis häirivad võimalikult vähe käesoleva lepingu nõuetekohast toimimist.

   e) Kõigist käesoleva artikli alusel võetud meetmetest teatatakse viivitamata majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele ja selliste meetmete üle peetakse komitees korrapäraselt konsultatsioone.

   f) Kriitilistes olukordades, kui viivitamine põhjustaks kahju, mida on raske heastada, võib Lääne-Aafrika pool võtta ajutiselt lõikes 1 sätestatud meetmeid nii, et punktides a–e sätestatud tingimused ei ole täidetud. Sellisel juhul võib kõnealuseid meetmeid võtta maksimaalselt kahesaja (200) päeva jooksul. Iga sellise ajutise meetme kestus tuleb arvestada käesoleva artikli lõikes 3

nimetatud ajavahemiku hulka. Lääne-Aafrika pool teavitab Euroopa Liidu poolt ning esitab viivitamatult küsimuse majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele läbivaatamiseks.

3. Kõnealuseid meetmeid võib kohaldada perioodi jooksul, mis võib ulatuda kuni kaheksa (8) aastani. Majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu otsusega võib meetmete kohaldamise perioodi pikendada.

Artikkel 24

Koostöö

1. Lepinguosalised tunnistavad vajadust teha koostööd kaubanduse kaitsemeetmete valdkonnas, et tagada omavahelise kaubavahetuse võrdsus ja läbipaistvus.

2. Lepinguosalised teevad kooskõlas III osa sätetega, sealhulgas abimeetmete soodustamise kaudu, koostööd järgmistes valdkondades:

   a) eeskirjade ja institutsioonide arendamine kaubanduse kaitse tagamiseks;

   b) suutlikkuse, eeskätt Lääne-Aafrika poole riikide pädevate haldusasutuste suutlikkuse suurendamine käesolevas lepingus sätestatud kaubanduse kaitsemeetmete oskuslikumaks kasutamiseks.

3. PEATÜKK

TEHNILISED KAUBANDUSTÕKKED NING SANITAAR- JA FÜTOSANITAARMEETMED

Artikkel 25

Eesmärgid

1. Käesoleva peatüki eesmärgid on edendada lepinguosaliste omavahelist kaubavahetust, suurendades nende suutlikkust tuvastada, hoida ära ja kõrvaldada nendevahelisi tarbetud kaubandustõkkeid, mis tulenevad ühe või teise lepinguosalise kohaldatavatest tehnilistest eeskirjadest, standarditest ja vastavushindamise menetlustest, ning säilitades samas nende suutlikkuse taimede ja loomade ning rahvatervise kaitse alal.

2. Käesoleva peatüki sätete kohaldamisel tagavad mõlemad lepinguosalised, et teise lepinguosalise territooriumilt pärit imporditud tooteid koheldaks mittediskrimineerivalt võrreldes samalaadsete omamaiste ja samalaadsete kolmandatest riikidest pärinevate toodete käitlemisega.

3. Võttes arvesse WTO sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingu artikli 2 lõigete 2 ja 3 sätteid, tagavad mõlemad lepinguosalised samuti, et inimeste tervist ja ohutust ning loomade elu ja tervist tagavate ning taimede ja keskkonna kaitsmiseks võetavate sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete eesmärk ega mõju ei seisne mittevajalike takistuste tekitamises kahe lepinguosalise vahelisele kaubandusele. Seda silmas pidades ei või kõnealused meetmed olla kaubanduse jaoks piiravamad sellest, mis on vältimatult vajalik.

Artikkel 26

Reguleerimisala ja mõisted

1. Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse WTO tehniliste kaubandustõkete lepingus määratletud eeskirjade, tehniliste standardite ja vastavushindamise menetluste ning WTO sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete suhtes sedavõrd, kuivõrd need mõjutavad lepinguosaliste vahelist kaubavahetust.

2. Käesoleva peatüki kohaldamisel ning kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse WTO tehniliste kaubandustõkete lepingus ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingus, Codex Alimentariuse komisjoni vastuvõetud standardites ja asjaomastes dokumentides, rahvusvahelises taimekaitsekonventsioonis ja Maailma Loomatervishoiu Organisatsioonis kasutatavaid mõisteid, sealhulgas kõigi käesolevas peatükis sisalduvate viidete puhul toodetele.

Artikkel 27

Pädevad asutused

1. Käesoleva lepingu D lisa II liites on loetletud kahe lepinguosalise asutused, kes on pädevad rakendama käesolevas peatükis sätestatud meetmeid.

2. Kooskõlas artikliga 31 teavitavad lepinguosalised teineteist aegsasti kõigist olulistest muudatustest seoses D lisa II liites loetletud pädevate asutustega. Kõik käesoleva lepingu D lisa II liite vajalikud muudatused võtab vastu majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee.

Artikkel 28

Vastastikused kohustused

1. Lepinguosalised kinnitavad taas WTO asjaomastes lepingutes ja eelkõige WTO sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingus ja WTO tehniliste kaubandustõkete lepingus sätestatud õigusi ja kohustusi. Lepinguosalised kinnitavad taas ka rahvusvahelise taimekaitsekonventsiooni (IPPC), Codex Alimentariuse komisjoni ja Maailma Loomatervishoiu Organisatsiooni (OIE) vastuvõetud asjaomastest standarditest ja dokumentides tulenevaid õigusi ja kohustusi. Riigid, kes ei ole WTO liikmed, kinnitavad samuti oma tahet rakendada sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete lepingus ja tehniliste kaubandustõkete lepingus sätestatud kohustused kõikides valdkondades, mis mõjutavad lepinguosaliste vahelisi kaubandussuhteid.

2. Lepinguosalised kinnitavad võetud kohustust parandada rahvatervist oma territooriumidel, eelkõige suurendades oma suutlikkust tuvastada nõuetele mittevastavaid tooteid.

3. Lepinguosalised ei luba omavahelise kaubavahetuse raames eksportida või reeksportida tooteid, mis ei vasta eksportiva lepinguosalise õigusaktidega kehtestatud nõudmistele. Seejuures on lubatud eksportida või reeksportida tooteid, mille suhtes kohaldatakse sanitaar- või fütosanitaarmeetmeid, kui importiva lepinguosalise ametivõimud on selle selgelt ette näinud. Muude toodete eksportimine on lubatud juhul, kui see ei ole keelatud importiva lepinguosalise õigusaktidega.

4. Sellistel lubadustel, õigustel ja kohustustel põhineb lepinguosaliste tegevus käesoleva peatüki raames.

Artikkel 29

Samaväärsus

1. Lepinguosalised käsitavad teise lepinguosalise sanitaar- või fütosanitaarmeetmeid samaväärsetena isegi juhul, kui kõnealused meetmed erinevad tema või sama toote turustamisega tegeleva kolmanda riigi kohaldatavatest meetmetest, kui eksportiv lepinguosaline tõendab importivale lepinguosalisele objektiivselt, et tema siseriiklikult kohaldatavate meetmete abil saavutatakse importiva lepinguosalise territooriumil kohaldatava sanitaar- või fütosanitaarkaitse nõutav tase. Selleks antakse importivale lepinguosalisele taotluse korral piisav juurdepääs inspekteerimiseks, proovide võtmiseks ja muude asjakohaste menetluste läbiviimiseks.

2. Lepinguosalised viivad nõudmisel ja vastastikuse nõusoleku saamisel läbi konsultatsioone, et sõlmida vajaduse korral kahe- või mitmepoolsed kokkulepped konkreetsete sanitaar- või fütosanitaarmeetmete samaväärsuse tunnustamise kohta.

Artikkel 30

Sanitaar- ja fütosanitaartsoonide määramine

Imporditingimuste osas võivad lepinguosalised igal üksikul juhul eraldi teha sanitaar-ja fütosanitaartsoonide kohta ettepanekuid ja neid tsoone kindlaks määrata, tuginedes sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingu artiklile 6. Lepinguosalised tagavad eeskätt oma sanitaar- või fütosanitaarmeetmete kohandamise toote päritolu- ja sihtpiirkonna sanitaarsete ja fütosanitaarsete oludega – kas kogu riigis, mõne riigi ühes osas või mitmes riigis või nende osades.

Artikkel 31

Kaubandustingimuste läbipaistvus ja teabevahetus

1. Et tagada vastavus eeskirjadele, teavitavad lepinguosalised teineteist kõikidest muudatustest õigus- ja haldusaktide tooteid puudutavates nõuetes vastavalt sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingus ja tehniliste kaubandustõkete lepingus sätestatud teavitamismenetluste.

2. Lepinguosalised lepivad kokku, et vajaduse korral teavitavad nad teineteist kirjalikult meetmetest, mis on võetud kaupade impordi keelamiseks, et lahendada mis tahes probleemid seoses tervise (rahva-, looma- ja taimetervise), riskide ennetuse või keskkonnaga; teavitamine toimub võimalikult kiiresti ja vastavalt sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingus sätestatud soovitustele.

3. Lepinguosalised lepivad kokku, et nad vahetavad omavahelise koostöö raames teavet eesmärgiga tagada nende toodete vastavus teineteise turule pääsemiseks nõutavatele tehnilistele eeskirjadele ja standarditele.

4. Lepinguosalised vahetavad vajaduse korral teavet ka teiste valdkondade kohta, mis nende arvates võivad oluliselt mõjutada nende kaubandussuhteid, sealhulgas seoses toiduohutuse, looma- või taimehaiguste äkilise puhangu, teadusnõustamisega ja teiste tooteohutusega seotud oluliste sündmustega.

5. Lepinguosalised vahetavad vajaduse korral teavet loomahaiguste epidemioloogilise järelevalve kohta. Fütosanitaarse kaitse vallas vahetavad lepinguosalised teise

lepinguosalise taotluse korral teavet selliste kahjurite ilmumise kohta, kes kujutavad endast teadaolevat ja vahetut ohtu teisele lepinguosalisele.

6. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad vastavalt sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete rakendamise lepingu sätetele koostööd teineteise vastastikuseks ja kiireks teavitamiseks uutest piirkondlikest eeskirjadest, mis võivad mõjutada nendevahelist kaubandust.

Artikkel 32

Piirkondlik integratsioon

1. Omavahelise kaubanduse edendamiseks kohustuvad lepinguosalised ühtlustama võimaluste piires piirkondlikul tasandil importimisega seotud standardid, meetmed ja tingimused.

2. Kui juba käesoleva lepingu jõustumise ajal kehtivad imporditingimused, kohaldavad Lääne-Aafrika piirkonna riigid ja Euroopa Liit neid kuni ühtlustatud imporditingimuste jõustumiseni sel põhimõttel, et ühe lepinguosalise territooriumilt pärit toote, mis on õiguspäraselt toodud teise lepinguosalise mõnda riiki, võib ilma igasuguste täiendavate piirangute –ja haldusnõueteta sama õiguspäraselt viia kõikide teiste selle lepinguosalise riikide turgudele.

3. Käesoleva peatüki asjaomaste meetmete kohaldamisel tagavad Lääne-Aafrika riigid, et Lääne-Aafrikast pärit toodete kohtlemine ei oleks vähem soodus kui kohtlemine, mida kohaldatakse Lääne-Aafrika piirkonda sisenevate samalaadsete Euroopa Liidu toodete suhtes.

Artikkel 33

Koostöö

1. Lepinguosalised tunnistavad, et käesoleva peatüki eesmärkide saavutamiseks on vaja teha koostööd tehniliste eeskirjade, sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete ning vastavushindamiste ja jälgitavuse vallas.

2. Lepinguosalised lepivad kokku, et teevad kooskõlas III osas toodud sätetega koostööd käesoleva lepingu D lisa I liites toodud Lääne-Aafrika riikide jaoks prioriteetsete toodete kvaliteedi ja konkurentsivõime ning Euroopa Liidu turule juurdepääsu parandamiseks, sealhulgas rahaliste abimeetmete kaudu, järgmistes valdkondades:

   a) lepinguosaliste vahel teabe ja ekspertteadmiste vahetamiseks sobiva raamistiku loomine;

   b) koostöö rahvusvaheliste standardimis-, metroloogia ja tunnustamisasutustega, sealhulgas Lääne-Aafrika poole esindajate osalemisele kaasa aitamine nende organisatsioonide kohtumistel;

   c) ühtlustatud standardite, tehniliste eeskirjade, vastavushindamise menetluste ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete vastuvõtmine piirkondlikul tasandil asjaomaste rahvusvaheliste standardite alusel;

   d) avaliku ja erasektori osalejate võimekuse suurendamine, sealhulgas nende teavitamine ja koolitamine, mis on vajalik Euroopa Liidu standardite, eeskirjade ja fütosanitaarmeetmete järgimiseks ning rahvusvahelistes standardiorganisatsioonides osalemiseks;

e) riikide võimekuse arendamine, et viia tooted vastavusse standarditega, hinnata toodete vastavust ja jälgitavust ning saada juurdepääs Euroopa Liidu turule.

4. PEATÜKK

MUUD MITTETARIIFSED TÕKKED

Artikkel 34

Koguseliste piirangute keeld

Käesoleva lepingu jõustumisel kaotatakse kõik lepinguosaliste vahelist kaubandust mõjutavad impordi- ja ekspordikeelud või -piirangud peale käesoleva lepingu tollimakse käsitlevates artiklites 7 ja 8 osutatud tollimaksude, maksude, lõivude ja muude tasude, sõltumata sellest, kas neid kohaldatakse kvootide, impordi- või ekspordilitsentside või muude meetmete abil. Uute meetmete kehtestamine on keelatud. Käesoleva artikli sätted ei piira 2. peatüki kaubanduse kaitsemeetmeid käsitlevate sätete ja käesoleva lepingu artikli 89 maksebilansiga seotud sätete kohaldamist.

Artikkel 35

Võrdne kohtlemine seoses siseriiklike maksude ja õigusaktidega

1. Ühe lepinguosalise territooriumilt pärit imporditud toodete suhtes ei kohaldata otseselt ega kaudselt siseriiklikke makse ega muid siseriiklikke tasusid lisaks neile, mida kohaldatakse otseselt või kaudselt teise lepinguosalise samalaadsete toodete suhtes. Lepinguosalised ei kehtesta mis tahes muul viisil makse või muid siseriiklikke tasusid eesmärgiga kaitsta omaenda toodangut.

2. Lepinguosalise territooriumilt pärit imporditud toodetele võimaldatakse nende riigisisest müüki, müügiks pakkumist, ostu, vedu, turustamist või kasutamist käsitlevate õigusnormide ja nõuete osas vähemalt sama soodsad tingimused kui teise lepinguosalise samalaadsetele toodetele. Käesoleva lõike sätted ei takista kohaldamast erinevaid riigisiseseid veomakse, mis põhinevad eranditult transpordivahendite majanduslikul kasutamisel ja mitte kauba päritolul.

3. Lepinguosalised ei tohi kehtestada ega säilitada riigisiseseid eeskirju, mis käsitlevad kaupade segamist, töötlemist või kasutamist kindlaksmääratud kogustes või proportsioonides ja milles otseselt või kaudselt nõutakse, et selle eeskirjaga reguleeritava mis tahes kauba kindlaksmääratud kogus või proportsionaalne osa peab olema pärit omamaistest allikatest. Lisaks ei tohi lepinguosalised mis tahes muul viisil kohaldada riigisiseseid koguselisi eeskirju eesmärgiga kaitsta omaenda toodangut.

4. Käesoleva artikli sätted ei takista eranditult kodumaistele tootjatele suunatud subsiidiumide maksmist, sealhulgas kooskõlas käesoleva artikli sätetega kohaldatud riigisiseste maksude või muude riigisiseste tasude laekumisest tehtavaid väljamakseid kodumaistele tootjatele ning subsiidiume, mis väljenduvad avaliku sektori poolses kodumaiste toodete ostmises.

5. Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata riigihanget reguleerivate õigusnormide, menetluste ega tavade suhtes.

6. Käesoleva artikli sätted ei piira käesoleva lepingu kaubanduse kaitsemeetmeid käsitlevate sätete kohaldamist.

5. PEATÜKK

KAUBANDUSE SOODUSTAMINE, TOLLIALANE KOOSTÖÖ JA VASTASTIKUNE HALDUSABI

Artikkel 36

Eesmärgid

1. Lepinguosalised tunnistavad tollialase koostöö ja kaubanduse soodustamise olulisust arenevas ülemaailmses kaubanduskeskkonnas. Lepinguosalised lepivad kokku nimetatud valdkonna koostöö tugevdamises eesmärgiga tagada, et asjaomased õigusaktid ja menetlused ning asjaomaste ametiasutuste haldussuutlikkus täidavad tõhusa juhtimise ja kaubanduse soodustamise edendamise eesmärke ning aitavad edendada majanduspartnerluslepingu riikide arengut ja piirkondlikku integratsiooni.

2. Lepinguosalised kinnitavad, et mingil moel ei kahjustata avaliku poliitika õiguspäraseid eesmärke, sealhulgas neid, mis on seotud julgeoleku ja pettuse vältimisega.

3. Lepinguosalised kohustuvad tagama käesoleva lepinguga hõlmatud kaupade vaba liikumise oma territooriumil.

Artikkel 37

Tollialane koostöö ja vastastikune haldusabi

1. Selleks et tagada vastavus käesoleva peatüki sätetele ning saavutada tõhusalt artiklis 36 sätestatud eesmärgid, kohustuvad lepinguosalised:

   a) vahetama teavet tollialaste õigusaktide ja tolliprotseduuride kohta;

   b) töötama välja ühisalgatusi impordi-, ekspordi- ja transiidiprotseduuride valdkonnas, samuti ettevõtjaskonnale tõhusa teenuse pakkumise algatusi;

   c) tegema koostööd tolli- ja muude kaubandusprotseduuride automatiseerimiseks ning andmevahetuse ühisstandardite väljatöötamiseks;

   d) võtma võimaluse korral vastu ühised seisukohad tolli valdkonnas sellistes rahvusvahelistes organisatsioonides nagu WTO, Maailma Tolliorganisatsioon (WCO), Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO) ja ÜRO kaubandus- ja arengukonverents (UNCTAD);

   e) tegema koostööd tehnilise abi kavandamise ja rakendamise alal, eelkõige tollireformide ja kaubanduse hõlbustamise valdkonnas käesoleva lepingu sätete kohaselt, ja

   f) julgustama kõikide haldusasutuste, organisatsioonide ja muude asjaomaste asutuste vahelist koostööd nii riigisiseselt kui ka riikidevaheliselt.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, pakuvad lepinguosaliste haldusasutused tolliküsimustes vastastikust haldusabi vastavalt E lisas esitatud protokollile, mis käsitleb vastastikust haldusabi tolliküsimustes.

Artikkel 38

Tollialased õigusaktid ja protseduurid

1. Lepinguosalised tagavad ja võtavad kõik vajalikud meetmed, et nende vastavad kaubandus- ja tollialased õigusaktid, sätted ning menetlused põhineksid:

a) tolli ja kaubanduse valdkonnas kehtivatel rahvusvahelistel õigusaktidel ja standarditel, sealhulgas tolliprotseduuride lihtsustamise ja ühtlustamise rahvusvahelise konventsiooni (muudetud Kyoto konventsiooni) olulistel elementidel, Maailma Tolliorganisatsiooni maailmakaubanduse tagamise ja lihtsustamise standardite raamistikul, Maailma Tolliorganisatsiooni tolliandmete mudelil ning kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi konventsioonil.

b) ühtse haldusdokumendi või selle elektroonilise ekvivalendi kasutamisel imporditavate ja eksporditavate toodete tollis deklareerimiseks;

c) eeskirjadel, millega välditakse ettevõtjate suhtes ebavajalikke ja diskrimineerivaid meetmeid, välistatakse pettused ja nähakse ette lisasoodustused ettevõtjatele, kes järgivad hoolikalt tollivaldkonna õigusaktide sätteid;

d) kaasaegsete tollitehnoloogiate kasutamisel, sealhulgas riskide hindamine, lihtsustatud menetlused kaupade sisenemiseks ja vabastamiseks, kauba vabastamisele järgnevad kontrollimeetmed ning ettevõtete auditeerimise meetodid;

e) süsteemide, sealhulgas infotehnoloogiasüsteemide jätkuval väljaarendamisel, et hõlbustada teabe elektroonilist vahetamist ettevõtjate, tolliasutuste ja muude asjaomaste asutuste vahel;

f) tollialase, eriti tariifse klassifitseerimise ja päritolureeglite alase siduva teabe süsteemil, mis vastab kummagi poole õigusaktides sätestatud nõuetele, kui see võimaldab tolliasutustel saada kogu vajamineva teabe;

g) eeskirjadel, mis käsitlevad tollieeskirjade või menetlusnõuete rikkumise puhul määratavaid karistusi, mis peavad olema proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad ja mille kohaldamine ei või tuua kaasa põhjendamatuid viivitusi;

h) tollimaaklerite litsentsimisel läbipaistvate, mittediskrimineerivate ja proportsionaalsete eeskirjade kohaldamisel. Lepinguosalised kinnitavad huvi kaotada tulevikus tollimaakleri kasutamise kohustus. Lepinguosalised arutavad seda küsimust tolliküsimuste ja kaubavahetuse hõlbustamise erikomitees;

i) WTO eksportkauba eelinspekteerimise lepingu sätete järgmisel. Lepinguosalised kinnitavad huvi kaotada tulevikus kõik nõuded, millega nähakse ette kohustuslik eelinspekteerimine enne kauba väljasaatmist või sihtkohas. Lepinguosalised arutavad seda küsimust tolliküsimuste ja kaubavahetuse hõlbustamise erikomitees;

2. Töömeetodite täiustamiseks ning toimingute mittediskrimineerimise, läbipaistvuse ja tõhususe tagamiseks lepinguosalised:

a) võtavad vajalikke meetmeid tolli ja teiste asjaomaste asutuste nõutavate andmete ja dokumentide vähendamiseks, lihtsustamiseks ja standardimiseks;

b) lihtsustavad võimaluse piires tollialaseid nõudeid ja formaalsusi, et kaupade vabastamine ja tollivormistus kulgeksid kiiresti;

c) tagavad tõhusate, kiirete, mittediskrimineerivate ja kaebuste esitajatele kättesaadavate menetluste rakendamise, mille puhul oleks kindlustatud õigus

esitada kaebus haldustoimingute ja tolliametite muude otsuste kohta, mis mõjutavad kaupade importi, eksporti või transiiti.

d) tagavad, et säilitatakse kõrgeimad eetikastandardid asjakohaste selle valdkonnaga seotud rahvusvaheliste konventsioonide ja dokumentide, eeskätt läbivaadatud 2003. aasta Arusha deklaratsiooni põhimõtteid kajastavate meetmete kohaldamisega.

Artikkel 39

Transiidi lihtsustamine

1. Lepinguosalised tagavad kaupade vaba transiidi oma territooriumil, kasutades transiidiks kõige sobivamat marsruuti. Sellega seoses peavad võimalikud piirangud, kontrollid või nõudmised põhinema objektiivsel avalikul poliitikal, olema mittediskrimineerivad, proportsionaalsed ja ühtselt kohaldatavad.

2. Ilma et see piiraks õiguspärase tollikontrolli teostamist, tagavad lepinguosalised teise lepinguosalise territooriumilt saabunud transiitkaubale ekspordi, impordi ja liikumise osas vähemalt sama soodsad tingimused kui samasugustele omamaise turu toodetele.

3. Lepinguosalised kehtestavad transiittollirežiimid, mis võimaldavad nõuetekohaste tagatiste olemasolul kaupade liikumise tollimaksuvabalt ja muude tasudeta.

4. Lepinguosalised kohustuvad edendama ja rakendama piirkondlikke transiidi ümberkorraldusi, eesmärgiga vähendada kaubanduspiiranguid.

5. Lepinguosalised lähtuvad kaubatransiidi valdkonnas rakendatavatest rahvusvahelistest standarditest ja õigusnormidest.

6. Lepinguosalised tagavad oma territooriumil kõigi asjaomaste ametivõimude koostöö ja nendevahelise koordineerimise, et hõlbustada transiitliikluse toimimist ja edendada piiriülest koostööd.

Artikkel 40

Suhted äriringkondadega

Lepinguosalised:

a) tagavad, et kõik õigusaktid, menetlused, tasud ja lõivud oleksid avalikkusele kättesaadavad asjakohaste vahendite abil, võimaluse korral elektrooniliselt;

b) julgustavad ettevõtjate ja asjaomaste ametiasutuste koostööd, kasutades menetlusi, mis ei ole meelevaldsed ja mis on avalikult kättesaadavad, nagu Maailma Tolliorganisatsiooni väljakuulutatud protokollidel põhinevad kokkuleppeprotokollid;

c) tagavad, et nende nõudmised tolli- ja sellega seotud valdkondades ning asjaomased nõuded ja menetlused vastavad jätkuvalt äriringkondade vajadustele ja headele tavadele ning piiravad võimalikult vähe kaubavahetust;

d) on üksmeelel, et ettevõtjatega on vaja õigeaegselt ja korrapäraselt nõu pidada tolli- ja kaubandusprotseduure käsitlevate õigusalaste ettepanekute küsimuses. Sel eesmärgil kehtestab kumbki lepinguosaline ametiasutuste ja äriringkondade vastastikusteks konsultatsioonideks asjakohased ja korrapärased mehhanismid

e) nõustuvad, et kõigi uute ja muudetud õigusaktide, protseduuride, tollimaksude ja maksude avaldamise ja jõustumise vahele peab jääma piisav ajavahemik.

Lepinguosalised avaldavad asjakohase haldusteabe, sealhulgas ametkondade nõuded, riiki sisenemise korra, sadamates ja piiriületuspunktides asuvate tolliasutuste tööajad ja nende töömenetlused ning kontaktpunktid infopäringute tarvis.

Artikkel 41

Tolliväärtus

Lepinguosaliste vahelise kaubanduses kohaldatavaid tolliväärtuse määramise eeskirju reguleerib WTO GATT 1994 VII artikli rakendamise leping. Lepinguosalised teevad koostööd, et saavutada kõigis tolliväärtuste küsimustes ühine lähenemisviis.

Artikkel 42

Lääne-Aafrika piirikonna piirkondlik integratsioon

1. Lepinguosalised lepivad kokku tollireformide edendamises, eeskätt menetluste ja eeskirjade ühtlustamises, et soodustada kaubavahetust Lääne-Aafrika piirkonnas.

2. Selleks käivitavad lepinguosalised kõikide tollivaldkonnas asjakohaste rahvusvaheliste standardite kohaldamisega seotud asutuste tiheda koostöö.

Artikkel 43

Koostöö

1. Lepinguosalised tunnistavad, et käesoleva lepingu rakendamiseks on oluline teha koostööd tolliküsimustes ja kaubavahetuse hõlbustamise valdkonnas.

2. Vastavalt WTO üldnõukogu 1. augusti 2004. aasta otsuse D lisa lõike 6 sätetele ja võttes arvesse III osasätteid, otsustavad lepinguosalised töötada välja asjakohase tehnilise ja finantsabi kavad, mis võimaldavad rakendada käesoleva peatüki sätted eeskätt selles osas, mis puudutab:

   a) asjakohaste ja lihtsustatud õigus- ja haldusnormide väljatöötamist;

   b) ettevõtjate teavitamine ja nende teadlikkuse suurendamine, sealhulgas asjaomase personali koolitamine;

   c) tolliasutuste ja nendega seotud talituste võimekuse suurendamine, kaasajastamine ja omavaheline sidumine.

Artikkel 44

Üleminekumeetmed

1. Lepinguosalised tunnistavad vajadust üleminekumeetmete järele, et tagada käesoleva peatüki sätete sujuv rakendamine.

2. Ilma et see piiraks tema poolt WTO raames võetud kohustusi, on Lääne-Aafrika poolel võimalik kasutada viie (5) aasta pikkust üleminekuperioodi alates käesoleva lepingu jõustumisest, et täita artikli 38 lõike 1 punktides b ja d sätestatud kohustused. Sõltuvalt Lääne-Aafrika piirkonna ja Euroopa Liidu koostöös läbiviidavate reformide tulemustest võib selle tähtaja läbi vaadata.

Artikkel 45

Tolliküsimuste ja kaubavahetuse hõlbustamise erikomitee

1. Lepinguosalised moodustavad tolliküsimuste ja kaubavahetuse hõlbustamise erikomitee, mis koosneb lepinguosaliste esindajatest.

2. Tolliküsimuste ja kaubavahetuse hõlbustamise erikomitee ülesanded on järgmised:

   a) tagada käesoleva peatüki sätete, päritolureegleid käsitleva protokolli ja vastastikust haldusabi käsitleva protokolli sätete elluviimise järelevalve ja haldamine;

   b) toimida kooskõlastamis- ja arutelufoorumina kõikides tolli puudutavates küsimustes, eeskätt tollirežiimide, tollivormistusmenetluste, päritolureeglite, tolliväärtuse, tariifse klassifitseerimise, tollialase koostöö ja vastastikuse haldusabi küsimustes;

   c) arendada koostööd tollirežiimide, tollivormistusmenetluste, päritolureeglite ja vastastikuse haldusabi väljatöötamiseks, rakendamiseks ja kohaldamise kontrollimiseks.

3. Tolliküsimuste ja kaubavahetuse hõlbustamise erikomitee tuleb kokku kord aastas lepinguosaliste poolt eelnevalt kokkulepitud kuupäeval ja päevakorraga. Lepinguosalistel on õigus vajaduse korral kokku kutsuda komitee erakorralisi koosolekuid.

4. Tolliküsimuste ja kaubavahetuse hõlbustamise erikomitee eesistujaks on kordamööda mõlemad lepinguosalised.

5. Tolliküsimuste ja kaubavahetuse hõlbustamise erikomitee annab oma tegevusest aru majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele.

6. PEATÜKK

PÕLLUMAJANDUS, KALANDUS JA TOIDUGA KINDLUSTATUS

Artikkel 46

Eesmärgid

1. Lepinguosalised nõustuvad, et Lääne-Aafrika piirkonnas moodustavad põllumajandussektorid, sealhulgas loomakasvatus ja kalandus, olulise osa sisemajanduse kogutoodangust, täidavad olulist rolli võitluses toidupuudusega ja tagavad sissetuleku ja töökoha suuremale osale aktiivsest elanikkonnast.

2. Käesoleva lepingu majanduslik ja kaubanduslik mõju ning majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi raames toimuv tegevus peavad toetama suuremat tootlikkust, konkurentsivõimet ja toodangu mitmekesistamist põllumajanduse ja kalanduse sektoris. Leping peab samuti toetama töötlussektori arengut ja edendama põllumajandussaaduste, toiduainete ja kalandustoodete kaubandust lepinguosaliste vahel, pidades silmas loodusressursside säästvat kasutamist.

3. Lepinguosalised on teadlikud Lääne-Aafrika piirkonna seni kasutusele võtmata põllumajanduslikest ressurssidest ning vajadusest toetada sealse riigisisese ja piirkondliku põllumajanduspoliitika elluviimist vastavalt lepinguosaliste poolt käesoleva lepingu III osa sätete alusel elluviidavale koostööpoliitikale.

4. Lepinguosalised on teadlikud sellest, et kalanduse bioloogilised ja merenduslikud ressursid on Euroopa Liidu ja Lääne-Aafrika piirkonna jaoks väga olulised ning et eeskätt tööstuslikust püügist tingitud kalavarude ammendumise oht tingib selle, et lepinguosalised peavad edendama mere- ja veeressursside säästvat haldamist.

5. Lepinguosalised on teadlikud ka sellest, et Lääne-Aafrika riikide kalastuspiirkonnad ja mereökosüsteemid on keerukad, bioloogiliselt mitmekesised ja haavatavad ning nende kasutamisel tuleb neid tegureid arvestada kalavarude ja nendega seotud ökosüsteemide tõhusa säilitamise ja majandamise teel, mis põhineb teaduslikel nõuannetel ning ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) vastutustundliku kalapüügi juhendis määratletud ettevaatuspõhimõttel.

6. Lepinguosalised on samuti teadlikud kalandusega ja Lääne-Aafrika riikide mere elusressursside kasutamisega seotud tegevuse majanduslikust ja sotsiaalsest tähtsusest ning vajadusest suurendada nendest tulenevat kasu seoses toiduga kindlustatuse, tööhõive, vaesuse vähendamise, sissetulekute suurendamise ja sotsiaalse stabiilsusega kalapüügist elatuvates kogukondades.

7. Lepinguosalised on teadlikud, et elanikkonna toiduga kindlustamise tagamine ja elatusvahenditega kindlustamine maapiirkondades on vaesuse vähendamise põhitegurid, mida tuleb käsitleda säästliku arengu ja aastatuhande arengueesmärkide laiemas kontekstis. Sellega seoses lepivad lepinguosalised kokku tegutseda üheskoos selle nimel, et vältida mis tahes häireid Lääne-Aafrika põllumajandussaaduste ja toidukaupade turgudel.

8. Euroopa Liit kohustub oma poliitilises lähenemises, sealhulgas kalanduspoliitika kohaldamisel toetama Lääne-Aafrika riike kalanduse tõhusa järelevalve-/kontrolli-/seiresüsteemi väljaarendamisel.

9. Lepinguosalised tunnistavad samuti asjaolu, et piirkonna jaoks on oluline töötada välja poliitilised põhimõtted, mis võimaldavad Lääne-Aafrika piirkonna elanikkonnal suurendada kalandusest saadavat kasumit.

10. Käesolevas artiklis kirjeldatud eesmärkide elluviimiseks võtavad lepinguosalised täielikult arvesse Lääne-Aafrika poole majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste tingimuste ja vajaduste mitmekesisust ning arengustrateegiaid.

Artikkel 47

Toiduga kindlustatus

Kui käesoleva lepingu rakendamine toob Lääne-Aafrika poole või mõne Lääne-Aafrika piirkonna riigi jaoks kaasa või ähvardab kaasa tuua raskusi seoses toiduga kindlustatuse jaoks vajalike toodete kättesaadavuse või nendele toodetele juurdepääsu tagamisega, võib Lääne-Aafrika pool või mõni Lääne-Aafrika piirkonna riik võtta asjakohaseid meetmeid vastavalt artiklis 22 kirjeldatud menetlustele.

Artikkel 48

Koostöö põllumajanduse ja toiduga kindlustatuse valdkonnas

1. Koostöö põllumajanduse ja toiduga kindlustatuse valdkonnas toimub Cotonou lepingu artiklite 53 ja 69 alusel. Lepinguosalised lepivad kokku, et käesolevat peatükki puudutavaid Cotonou lepingu sätteid ja käesolevat lepingut rakendatakse vastastikku täiendaval ja toetaval viisil.

2 Et võimaldada Lääne-Aafrika piirkonna riikidel tagada oma elanikkonna toiduga kindlustatus ja edendada elujõulist ja säästvat põllumajandust, kaaluvad lepinguosalised III osa sätetest lähtudes kõikide koostöömeetmete rakendamist, eesmärgiga:

a) soodustada niisutuskavade ja veehaldusprogrammide elluviimist;

b) soodustada tehnika arengut, innovatsiooni ja tegevuse mitmekesistamist põllumajandussektoris;

c) populariseerida keskkonnasõbralike põllumajanduslike sisendite kasutamist;

d) arendada teadusuuringuid parandatud omadustega seemnete tootmiseks ja edendada nende kasutamist maaelanikkonna seas;

e) arendada välja integreeritud põllumajandus- ja loomakasvatussüsteem;

f) parandada põllumajandussaaduste ladustamist ja säilitamist;

g) tõhustada riigi toetavat ja nõuandvat rolli eraettevõtjate jaoks;

h) tõhustada põllumajanduslikke tootmisahelaid;

i) arendada maapiirkondade teede ja radade võrgustikku, et hõlbustada põllumajandussaaduste koristamist ja transportimist;

j) toetada häiresüsteemide täiustamist kriisiolukordade ennetamiseks;

k) toetada piirkondlike börside väljaarendamist, et toiduainete piirkondlikku kättesaadavust puudutav teave paremini kokku koondada;

l) soodustada Euroopa Liidu partneritega sõlmitavaid põllumajanduslepinguid, näiteks mahetoodete pakkumise valdkonnas;

m) leida uusi võimalusi suure rahvusvahelise nõudlusega toodete väljaarendamiseks ja eksportimiseks;

n) toetada maaõigusega seotud reforme, et suurendada põllumajandustootjate õiguskindlust ning toetada sel viisil tõhusat põllumajandust ja kaasata krediidivõimalusi erainvesteeringuteks põllumajandussektorisse.

3. Lepinguosalised lepivad kokku, et toiduainete puudusest tulenevad eriolukorrad võivad tingida vajaduse nende eriolukordadega seotud riikidele suunatavat toiduabi hõlmavate konkreetsete ja kindla sihtrühmaga eriprogrammide järele. Samas ei tohi need programmid mingil juhul kahjustada sellist abi saavate riikide toiduga kindlustatuse poliitikat.

4. Et piirata Lääne-Aafrikasse imporditava toiduabi võimalikku moonutavat mõju, kohustuvad lepinguosalised eelistama toiduabi kolmepoolseid mehhanisme, mis soodustavad kohalike põllumajandustoodete turustamist.

5. Lepinguosalised rõhutavad põllumajandussektori olulisust Lääne-Aafrika majanduse ja toiduga kindlustatuse jaoks ning eeskätt rahvusvahelistest turgudest sõltuvate majandusharude haavatavust. Lepinguosalised tagavad siseriiklike toetuste poliitika ja meetmete läbipaistvuse. Selleks edastab Euroopa Liit regulaarselt kõigi asjakohaste vahendite abil Lääne-Aafrikale aruande kõnealuste meetmete kohta, näidates ära meetmete õigusliku aluse, vormi ja nendega seotud rahasummad. Lepinguosalised võivad ühe lepinguosalise nõudel vahetada teavet kõikide põllumajanduspoliitikaga seotud meetmete kohta.

6. Euroopa Liidu pool kohustub Lääne-Aafrikasse eksporditavate põllumajandustoodete suhtes mitte kohaldama eksporditoetusi.

7. Põllumajanduse ja toiduga kindlustatuse vallas tehtava koostöö rakendamiseks loovad lepinguosalised alalise dialoogi mehhanismi, mis hõlmab kõiki käesolevas artiklis käsitletud valdkondi. Lepinguosalised määravad vastastikuse kokkuleppega kindlaks selle dialoogi pidamise korra.

Artikkel 49

Kalanduskoostöö

1. Selleks et arendada ja soodustada koostööd kalanduse valdkonnas, vastavalt III osas sätestatud tingimustele, kohustuvad lepinguosalised:

   a) tegema koostööd Lääne-Aafrika piirkonna kalavarude säästvaks haldamiseks ja rakendama püükide mõistliku taseme määramisel ja kalavarudele juurdepääsu tingimuste määratlemisel ettevaatlikkuse põhimõtet, et vältida kalavarude liigkasutamist ning negatiivset mõju keskkonnale ja ökosüsteemile;

   b) soodustama kalandustoodete pakkumise suutlikkuse ja konkurentsivõime parandamist. Selleks kohustub Euroopa Liit toetama piirkonna liikmesriike, et saavutada vastavus sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete kohaldamisest tulenevatele nõuetele ning tagada kalandustoodete piirkondliku turu areng;

   c) soodustama investeeringuid ja juurdepääsu rahastamisele, et suurendada piirkonna kalandusettevõtete tootlikkust;

   d) tegema koostööd käsitöönduslikku kalapüügi säästlikuks haldamiseks ja vesiviljeluse arendamise poliitika ellurakendamiseks Lääne-Aafrikas;

   e) töötama välja laevadele esitatavad miinimumnõuded nende tegevuse paremaks järelevalveks, kontrollimiseks ja seireks ning tegema ettepaneku nende kehtestamiseks;

   f) tegema kooskõlastatud pingutusi ebaseadusliku, deklareerimata ja reguleerimata püügi takistamiseks võetavate meetmete täiustamiseks ning selles valdkonnas asjakohaste meetmete võtmiseks. Selleks kohustuvad lepinguosalised võtma kõik vajalikud meetmed, et lõpetada ebaseaduslik püügitegevus ja takistada selle jätkumist, ilma et see kahjustaks kõiki teisi asjakohaseks peetavaid toiminguid;

   g) võtma kogu Lääne-Aafrikas kasutusele laevaseiresüsteemi (VMS) ning tagama, et kõik Lääne-Aafrika riigid kasutavad ühilduvat laevade seire süsteemi;

   h) lisaks kohustusliku ühilduva laevaseiresüsteemi kasutamisele kohustub kogu Lääne-Aafrika koos Euroopa Liidu poolega arendama välja muid mehhanisme tõhusa kontrolli- ja seirepoliitika elluviimiseks;

   i) lihtsustama piirkonnast Euroopa Liidu turule eksporditavate kalandustoodete jälgitavuse ja sertifitseerimise menetlusi ja tingimusi;

   j) täiustama ja tõhustama kalanduse kontrollimise, seire ja järelevalve mehhanisme ja vahendeid, et võidelda ebaseadusliku, reguleerimata ja deklareerimata püügiga, sealhulgas võtma vastu laevadele kehtestatavad miinimumnõuded, mis võimaldavad nende tegevuse järelevalvet, kontrolli ja seiret;

k) lubama pärast eri pooltega, kaasa arvatud Euroopa Liiduga, konsulteerimist võtta asjakohaseid teaduslikel soovitustel põhinevaid kaitsemeetmeid, kui tekib oht, et piirkonna kalandus- ja vee-elusressursside säästev haldamine võib olla ohustatud;

l) tõhustama teadusuuringuid Lääne-Aafrika piirkonna kalavarude seisukorra tundmaõppimiseks;

m) täiustama ja tõhustama kalanduse statistiliste andmete info- ja andmetöötlussüsteemi, eeskätt rändliikide osas;

n) tõhustama koostööd kõikides ühist huvi pakkuvates kalandusvaldkondades.

Artikkel 50

Piirkondlik integratsioon

1. Lepinguosalised tunnistavad, et põllumajandus- ja toiduaineturgude ja –sektorite suurem integratsioon Lääne-Aafrika riikide vahel järelejäänud tõkete jätkuva eemaldamise ja asjakohase õigusliku raamistiku vastuvõtmise teel aitab kaasa piirkondliku integratsiooni süvenemisele ja käesoleva peatüki eesmärkide saavutamisele.

2. Nad teevad III osa sätetele ja majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi sätetele tuginedes tööd selleks, et arendada välja ja rakendada piirkondlik sektoripõhine põllumajandus- ja kalanduspoliitika, ning suurendavad põllumajanduse ja kalanduse sektorite piirkondlike turgude tõhusust.

Artikkel 51

Teabevahetus ja konsulteerimine põllumajanduse ja kalanduse küsimustes

1. Lepinguosalised lepivad kokku kogemuste, teabe ja parimate tavade vahetamises ning selles, et omavahel peetakse nõu kõigis valdkondades, mis on seotud käesoleva peatüki eesmärkide täitmisega ja mis puudutavad nendevahelist kaubavahetust.

2. Lepinguosalised on ühel meelel, et selline dialoog on eriti kasulik järgmistes valdkondades:

a) teabe vahetamine põllumajandusliku tootmise, tarbimise ja kaubanduse ning põllumajandus- ja kalandustoodete turgude vastavate arengusuundade kohta;

b) teabe vahetamine põllumajandust, maaelu arengut ja kalandust käsitleva poliitika, õigusaktide ja eeskirjade kohta;

c) arutelu põllumajandus- ja kalandussektorite ümberkujundamiseks vajaliku poliitika ja vajalike institutsiooniliste muudatuste teemal ning põllumajandust, toiduaineid, maaelu arengut ja kalandust käsitleva regionaalpoliitika kujundamine ja rakendamine piirkondliku integratsiooni eesmärgil;

d) arvamuste vahetamine uute tehnoloogiate, poliitiliste põhimõtete ja kvaliteedikontrolli meetmete kohta.

e) arvamuste vahetamine Euroopa Liidus kehtivate erasektori standardite paremaks tundmaõppimiseks ja seireks.

III OSA

MAJANDUSPARTNERLUSLEPINGU ARENGUMÕÕTME RAKENDAMISEKS JA EESMÄRKIDE TÄITMISEKS TEHTAV KOOSTÖÖ

Artikkel 52

Eesmärgid

1. Lepinguosalised kohustuvad tõhustama käesoleva lepingu raames omavahelist koostööd ja võtavad ühise kohustuse rakendada majanduspartnerlusleping ja täita selles püstitatud eesmärgid. Euroopa Liidu pool kohustub toetama Lääne-Aafrika poolt arengut soosiva majanduspartnerluslepingu ellurakendamisel.

2. Lepinguosaliste ühiselt võetud kohustus haakub Lääne-Aafrika piirkonna arenguvisiooniga ja toetab käesoleva lepingu I osas sõnastatud prioriteetide elluviimist. Selleks tunnistavad lepinguosalised, et üksnes Euroopa Liidu turule juurdepääsu parandamine ei ole piisav tingimus Lääne-Aafrika piirkonna tõhusaks kaasamiseks ülemaailmsesse kaubandusse. Lepinguosalised kohustuvad samuti rakendama tõhusaid meetmeid selleks, et toetada Lääne-Aafrika piirkonnas tugeva, konkurentsivõimelise ja mitmekesise majandusliku baasi loomist, süvendada piirkonna majanduslikku integreeritust ja kohanemist käesoleva lepinguga loodava uue majandusliku kontekstiga, mis võimaldab saada majanduspartnerlusest kasu.

Artikkel 53

Põhimõtted

1. Lepinguosalised lepivad kokku käivitada koostöö, mille eesmärk on toetada tehnilise ja finantsabi kaudu Lääne-Aafrika pingutusi käesoleva lepingu raames võetud kohustuste täitmiseks. Koostöö eesmärk on samuti aidata Lääne-Aafrika piirkonnal kõrvaldada asjaolud, mis takistavad toodangu mitmekesistamist ja suurendamist, et tõhustada regioonisisest kaubandust ja saada kasu Euroopa turu avanemisest. Nad kohustuvad rakendama majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi, et tagada lepingu eesmärkide täitmine. Selleks rakendatakse Cotonou lepingu majanduslikku ja piirkondlikku koostööd ja integratsiooni käsitlevaid sätteid käesolevast lepingust tuleneva kasu suurendamiseks.

2. Lepinguosalised lepivad kokku tagada arengukoostöö ja lepinguosaliste rahvusvaheliste kohustuste sidusus säästva arengu ja piirkondlike arengustrateegiate valdkonnas.

3. Käesoleva lepinguga kehtestatav uus majanduslik korraldus ja arengukoostöö valdkonnas võetud kohustused täiendavad üksteist ja toetavad üheskoos lepingu arengumõõdet. Käesoleva lepingu artikli 2 lõike 4 kohaselt põhineb uus majanduslik korraldus vastastikkuse põhimõttel ja arengutasemete erinevuste arvessevõtmisel ning sellega kehtestatakse eri- ja diferentseeritud kohtlemine ning Lääne-Aafrikaga toimuva kaubavahetuse järkjärguline ja asümmeetriline liberaliseerimine.

4. Lepinguosalised lepivad samuti kokku, et käesoleva osa sätteid ei saa tõlgendada nii, et need takistavad Lääne-Aafrika poolel järgida oma majanduskasvu ja arenguga seotud eesmärke, rakendada oma poliitikat ja teostada piirkondlikku integreerimist.

Artikkel 54

Rahastamiskord

1. Euroopa Liit kohustub toetama lepingu arengumõõtmega seotud meetmeid ja projekte. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu vahelise arengukoostöö Euroopa Liidu poolne rahastamine,[2] mis toetab käesoleva lepingu rakendamist, toimub järgmiste vahendite raames:

   a) Cotonou lepingu asjakohased eeskirjad ja menetlused, eelkõige Euroopa Arengufondi kavade koostamise menetlused;

   b) Euroopa Liidu üldeelarvest rahastatavad asjakohased vahendid;

   c) muud rahastamismehhanismid, mis luuakse Cotonou lepingu lõppemise korral.

2. Euroopa Liidu liikmesriigid kohustuvad ühiselt igaüks oma arengupoliitika ja -vahendite, sealhulgas kaubandusabi kaudu ning kooskõlas abi tõhususe, koordineerituse ja täiendavuse põhimõtetega toetama piirkondliku majanduskoostöö alaseid arengumeetmeid ning käesoleva lepingu rakendamist nii riigi kui ka piirkondlikul tasandil.

3. Euroopa Liit ja tema liikmesriigid kohustuvad rahastama lepingu arengumõõdet ajavahemiku jooksul, mis vastab vähemalt käesolevas lepingus ettenähtud Lääne-Aafrika kaubanduse liberaliseerimise perioodile, tuginedes finantsvahenditele, lepinguosaliste õigusaktidele ja käesoleva lepingu artiklis 2 sätestatud põhimõtetele.

4. Euroopa Liit ja tema liikmesriigid kohustuvad toetama Lääne-Aafrikat arengumõõtme rahastamise jaoks täiendavate rahastamisvahendite leidmisel teiste rahastajate kaudu.

Artikkel 55

MAJANDUSPARTNERLUSLEPINGU ARENGUPROGRAMM

Selleks et toetada piirkonna oma pingutusi arengu tagamiseks, võtavad lepinguosalised majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi elluviimiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks vajalikke finants- ja tehnilisi meetmeid, kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 54, et muuta käesoleva lepingu arengumõõde konkreetsemaks.

Artikkel 56

Majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi eesmärgid

1. Majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi ülesanne on käesoleva lepingu eesmärkide saavutamine ja see on koostatud pikaajalist perspektiivi silmas pidades. Programmi üldine eesmärk on ehitada üles konkurentsivõimeline piirkondlik majandus, mis on ühtlaselt harmooniliselt integreeritud maailmamajandusse ning mis stimuleerib majanduskasvu ja säästvat arengut. Majanduspartnerluslepingu arenguprogramm on kooskõlas Lääne-Aafrika piirkonnale antava kaubandusabi programmi ja kõnealuse piirkonna majandusliku ja valdkondliku arengu strateegiatega.

2. Majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi konkreetne eesmärk on võimaldada Lääne-Aafrika piirkonnal saada majanduspartnerluslepingus sisalduvatest võimalustest maksimaalset kasu ja aidata tulla toime lepingu rakendamisega seotud kohandamiskulude ja muude probleemidega.

3. Sellega seoses peab programm toetama:

[2] Liikmesriigid välja arvatud.

a) kiire, järjepideva ja töökohtade loomist hõlmava majanduskasvu saavutamist, mis toetab Lääne-Aafrika piirkonna säästvat arengut ja aitab vähendada vaesust selles piirkonnas;

b) Lääne-Aafrika piirkonna majanduse mitmekesistamist ja selle konkurentsivõime tõstmist;

c) tootmise mahu suurendamist ja elanikkonna sissetulekute kasvu;

d) piirkondliku integratsiooni süvendamist ja piirkonnasisese kaubanduse edendamist;

e) Lääne-Aafrika piirkonna turuosade suurendamist Euroopa turul, parandades selleks muu hulgas juurdepääsu sellele turule;

f) Lääne-Aafrika piirkonda tehtavate investeeringute ning Euroopa Liidu ja Lääne-Aafrika erasektorite partnerlussuhete toetamist ja ärikeskkonna parandamist Lääne-Aafrika piirkonnas.

Artikkel 57

Majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi tegevussuunad

Majanduspartnerluslepingu arenguprogrammiga hõlmatud tegevusvaldkonnad koonduvad viie telje ümber:

a) tootmisvõimsuste mitmekesistamine ja suurendamine;

b) piirkonnasisese kaubanduse areng ja rahvusvahelistele turgudele juurdepääsu hõlbustamine;

c) riigisisese ja piirkondliku kaubandusega seotud taristu täiustamine ja tõhustamine;

d) oluliste kohanduste tegemine ja muude kaubandusega seotud vajaduste arvessevõtmine;

e) majanduspartnerluslepingu rakendamine ja sellega seotud seire- ja hindamistegevus Lääne-Aafrika piirkonnas.

Artikkel 58

Majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi rakendamise kord

1. Majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi käsitletakse protokollis, mis on käesoleva lepingu lahutamatu osa ning on esitatud lepingu F lisas. Programmi rakendamise kord on määratletud selles protokollis.

2. Majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi elluviimine toimub teatud tegevuskogumi abil, millega seonduvad finantshindamine, ajakava ja rakendamise järelevalve indikaatorid. Kõnealuse tegevuskogumi rakendamiseks on Euroopa Liit ja selle liikmesriigid võtnud finantskohustusi vastavalt käesoleva lepingu artikli 54 sätetele.

3. Majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi hinnatakse ajavahemike järel, milles lepinguosaliste kokku lepivad. Majanduspartnerluslepingu arenguprogramm vaadatakse selle rakendamise tulemuste ja käesoleva lepingu rakendamise mõju alusel regulaarselt läbi. Sel eesmärgil on käivitatud ühiselt määratletud indikaatoritel põhinev süsteem mehhanism, mis võimaldab programmi rakendamist pidevalt jälgida ja selle mõju hinnata.

4. Lõikes 3 nimetatud ühise hindamise raames püüavad lepinguosalised saavutada sünergiat ühelt poolt Lääne-Aafrika piirkonna võetud kohustuste täitmise rütmi ja teiselt poolt edusammude vahel, mis on tehtud majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi meetmete ja kavade rakendamisel, mis hõlmab ka vahendite kaasamist programmi rahastamiseks, ning piirkonna konkurentsivõime ja tootmisvõimekuse suurendamisel. Lepinguosalised võtavad majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu tegevuse raames käesoleva lepinguga, eriti selle artikliga 54, kooskõlas olevaid meetmeid selle sünergia suurendamiseks.

Artikkel 59

Eeskirjade rakendamise toetamine

Lepinguosalised lepivad kokku, et käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks on oluline rakendada kaubandusega seotud eeskirjad, mille koostöövaldkonnad on nimetatud käesoleva lepingu eri peatükkides. Sellealast koostööd rakendatakse artiklis 54 sätestatud korras.

Artikkel 60

Maksude kohandamine

1. Lepinguosalised tunnistavad probleeme, mida käesolevas lepingus ettenähtud tollimaksude kaotamine või tuntav vähendamine võib Lääne-Aafrika piirkonna jaoks tekitada ning lepivad kokku kõnealuses valdkonnas dialoogi ja koostöö alustamises.

2. Arvestades lepinguosaliste vahel käesolevas lepingus kokkulepitud tollimaksude järkjärgulise kaotamise ajakava, on lepinguosalised kokku leppinud süvendatud dialoogi alustamises reformide ja maksusüsteemi kohandamise meetmete üle, et vähendada eelarvepuudujääki ja tagada lõpuks Lääne-Aafrika piirkonna riikide eelarvetasakaal.

3. Lääne-Aafrika kohustub kaubanduse liberaliseerimisest tuleneva maksusüsteemi muutmise raames viima läbi vajalikud maksureformid. Euroopa Liit kohustub toetama Lääne-Aafrikat nende reformide teostamisel. Kõnealuseid reforme arvesse võttes kohustub Euroopa Liit tollimaksude järkjärgulise vähendamise perioodil eraldama finantsvahendeid lepinguosaliste vahel kokku lepitud fiskaalsete netomõjude tasakaalustamiseks.

Artikkel 61

Vahendid

1. Käesoleva lepingu III osa sätete rakendamise raames lepivad lepinguosalised kokku järgmiste vahendite kasutuselevõtus:

   a) konkurentsivõime seirekeskus;

   b) majanduspartnerluslepingu piirkondlik fond.

2. Konkurentsivõime seirekeskus on käesoleva lepingu rakendamise seire ja hindamise vahend. See hõlmab selgeid seire- ja hindamisnäitajaid majanduspartnerluslepingu mõju hindamiseks. Need näitajad määratakse kindlaks kohe, kui leping on allkirjastatud.

3. Lepinguosalised kinnitavad piirkondlike rahastamismehhanismide kasulikkust. Majanduspartnerluslepingu piirkondlik fond on majanduspartnerluslepingu

arenguprogrammi peamine rahastamisvahend. See on eelistatud kanal Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide antava toetuse edastamiseks.

4. Piirkonna poolt ja jaoks asutatud majanduspartnerluslepingu piirkondlik fond võimaldab suunata rahastamisvahendeid piirkondlikul ja vajaduse korral ka riiklikul tasandil ning tõhusalt rakendada käesoleva lepingu toetusmeetmeid.

5. Euroopa Liit kohustub suunama oma toetused kas läbi piirkondlike rahastamismehhanismide või läbi mehhanismide, mille on välja valinud käesolevale lepingule alla kirjutanud riigid. Neid mehhanisme rakendatakse kooskõlas Pariisi deklaratsioonis sisalduvate abi tõhususe põhimõtetega, et tagada lihtsustatud, tõhus ja kiire rakendamine. Lepinguosalised võivad kokku leppida ka muude rahastamismehhanismide või -meetodite kasutamises.

6. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kahe vahendi töökorra määrab kindlaks majanduspartnerluslepingu ühiskomitee.

IV OSA

VAIDLUSTE VÄLTIMINE JA LAHENDAMINE

1. PEATÜKK

EESMÄRK, REGULEERIMISALA JA VAIDLUSOSALISED

Artikkel 62

Eesmärk

Lepingu käesoleva osa eesmärk on määrata kindlaks meetodid, mis võimaldavad vältida ja lahendada lepinguosaliste vahelisi võimalikke vaidlusi, et leida mõlema poole jaoks vastuvõetav lahendus.

Artikkel 63

Reguleerimisala

1. Kui artiklites 20 ja 21 ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesolevat osa kõikide käesoleva lepingu tõlgendamist ja kohaldamist käsitlevate vaidluste korral.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, kohaldatakse Cotonou lepingu artiklis 98 sätestatud menetlust arengukoostöö rahastamisega seotud vaidluste korral.

Artikkel 64

Vaidlusosalised

1. Euroopa Liitu ja tema liikmesriike käsitletakse käesoleva lepingu kohaldamisest tingitud vaidluste vältimisel ja lahendamisel ühe vaidlusosalisena.

2. ECOWASi, UEMOAt ja kõiki Lääne-Aafrika riike, sealhulgas Mauritaaniat, käsitletakse käesoleva lepingu kohaldamisest tingitud vaidluste vältimisel ja lahendamisel samuti ühe vaidlusosalisena.

2. PEATÜKK

VAIDLUSTE VÄLTIMINE: KONSULTEERIMINE JA VAHENDAMINE

Artikkel 65

Konsulteerimine

1. Lepinguosalised püüavad lahendada kõik artikliga 63 hõlmatud vaidlused heas usus toimuvate konsultatsioonide teel, eesmärgiga jõuda mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduseni.

2. Konsultatsioone alustada sooviv lepinguosaline saadab selleks teisele lepinguosalisele kirjaliku taotluse ning edastab selle taotluse koopia majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele, märkides kirjas ära kõnealuse meetme ning lepingu need sätted, millega nimetatud meede ei ole tema arvates kooskõlas.

3. Konsultatsioonid peavad algama neljakümne (40) päeva jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast. Konsultatsioonid loetakse lõppenuks kuuekümne (60) päeva möödumisel taotluse esitamise kuupäevast, välja arvatud juhul, kui mõlemad lepinguosalised on nõus konsultatsioone jätkama. Konsultatsioonide käigus vahetatud teave on konfidentsiaalne.

4. Kiireloomulistes küsimustes, eelkõige kergesti riknevate ja hooajakaupade puhul, alustatakse konsultatsioone viieteistkümne (15) päeva jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast ning need loetakse lõppenuks kolmekümne (30) päeva möödumisel taotluse esitamisest.

5. Vaidluste vältimise ja lahendamise kõikidel etappidel pöörab Euroopa Liidu pool erilist tähelepanu Lääne-Aafrika piirkonna ja riikide olukorrale, probleemidele ja erihuvidele.

6. Kui konsultatsioone ei alustata lõikes 3 või 4 nimetatud tähtaja jooksul või kui konsultatsioonide lõppedes ei ole mõlemat lepinguosalist rahuldava kokkuleppeni jõutud, võib konsultatsioone alustada soovinud lepinguosaline taotleda vahekohtu menetluse rakendamist vastavalt käesoleva lepingu sätetele.

Artikkel 66

Vahendamine

1. Kui konsultatsioonide teel ei õnnestu mõlemat poolt rahuldava lahenduseni jõuda, võivad lepinguosalised vastastikusel kokkuleppel kasutada vahendajat. Kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti, võetakse vahendamise aluseks konsultatsioonitaotluses esitatud asjaolud.

2. Kui vaidlusosalised ei ole vahendaja valikus kokku leppinud kümne (10) päeva jooksul alates vahendaja kasutamise kokkuleppest, valib majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee eesistuja või tema esindaja kiirema lepinguosalise taotlusel, vahendaja loosi teel isikute seast, kes on kantud artiklis 83 osutatud nimekirja ega ole kummagi lepinguosalise kodanikud. Valik tehakse mõlema lepinguosalise esindajate juuresolekul kahekümne (20) päeva jooksul alates vahendaja kasutamise kokkuleppe sõlmimisest.

3. Vahendaja kutsub lepinguosalised kokku hiljemalt kolmekümne (30) päeva jooksul pärast tema nimetamist. Vahendajale esitatakse hiljemalt viisteist (15) päeva enne kohtumist mõlema lepinguosalise seisukohad ning vahendaja esitab oma arvamuse hiljemalt neljakümne viie (45) päeva jooksul pärast tema nimetamist.

4. Vahendaja arvamus võib sisaldada soovitusi selle kohta, kuidas lahendada vaidlus vastavalt artiklis 63 osutatud sätetele. Vahendaja arvamus ei ole siduv.

5. Lepinguosalised võivad vastastikusel kokkuleppel muuta lõikes 3 nimetatud tähtaegu. Ka vahendaja võib kummagi lepinguosalise taotlusel või omal algatusel otsustada neid tähtaegu muuta, pidades silmas asjaomasel lepinguosalisel tekkinud erilisi probleeme või juhtumi keerukust.

6. Vahendusmenetlused, eelkõige lepinguosaliste menetluse käigus vahetatud teave ja võetud seisukohad, on konfidentsiaalsed.

3. PEATÜKK

VAIDLUSTE LAHENDAMISE MENETLUS

I jagu. Vahekohtumenetlus

Artikkel 67

Vahekohtumenetluse algatamine

1. Kui lepinguosalised ei ole suutnud vaidlust lahendada artiklis 65 sätestatud konsultatsioonide või artiklis 66 sätestatud vahendamise abil, võib menetlust alustanud lepinguosaline taotleda vahekohtu moodustamist.

2. Vahekohtu moodustamise taotlus esitatakse kirjalikult lepinguosalisele, kelle vastu kaebus esitatakse, ning majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele. Taotluse esitanud lepinguosaline toob oma taotluses välja konkreetse olukorra ja/või vaidlustatud meetmed, ning põhjendab, miks see olukord rikub või need meetmed rikuvad käesolevat lepingut.

Artikkel 68

Vahekohtu moodustamine

1. Vahekohus koosneb kolmest kohtunikust.

2. Lepinguosalised konsulteerivad omavahel kümne (10) päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise taotluse esitamist majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele, et leppida kokku vahekohtu koosseisus.

3. Kui lepinguosalised ei suuda lõikes 2 sätestatud aja jooksul vahekohtu koosseisus kokkuleppele jõuda, võivad mõlemad lepinguosalised taotleda, et majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee eesistuja või tema esindaja valiks loosi teel kolm kohtunikku artikli 83 kohaselt koostatud nimekirjast, kusjuures üks kohtunik valitakse kaebuse esitanud lepinguosalise määratud isikute hulgast, teine selle lepinguosalise määratud isikute hulgast, kelle vastu kaebus on esitatud, ning kolmas nende isikute hulgast, keda lepinguosalised sooviksid vahekohtu esimeheks. Kui lepinguosalised saavutavad kokkuleppe ühe või mitme vahekohtuniku valikul, valitakse vahekohtu ülejäänud liikmed sama menetluse kohaselt.

4. Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee eesistuja või tema esindaja valib vahekohtunikud loosi teel viie (5) päeva jooksul pärast lõikes 3 nimetatud taotluse saamist mõlema lepinguosalise esindajate juuresolekul. Valimise kuupäev ja kellaaeg edastatakse lepinguosalistele. Kui lepinguosaline loobub pärast kutse saamist oma esindaja saatmisest, ei mõjuta see tehtud valiku kehtivust.

5. Vahekohtu moodustamise kuupäevaks loetakse kolme vahekohtuniku valimise päev.

6. Vahekohtu otsuse tegemisega seotud kulude katmise kord määratakse kindlaks kodukorras.

Artikkel 69

Vahekohtu vahearuanne

Vahekohus edastab lepinguosalistele vahearuande, mis sisaldab kirjeldavat osa ning tähelepanekuid ja järeldusi, üldreeglina hiljemalt sada kakskümmend (120) päeva pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva. Lepinguosalised võivad viieteistkümne (15) päeva jooksul alates kõnealuse vahearuande esitamisest esitada vahekohtule selle konkreetsete aspektide kohta kirjalikke märkusi.

Artikkel 70

Vahekohtu otsus

1. Vahekohus edastab oma otsuse lepinguosalistele ning majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele hiljemalt sada viiskümmend (150) päeva pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva. Kui vahekohus leiab, et sellest tähtajast ei suudeta kinni pidada, teavitab vahekohtu esimees lepinguosalisi ja majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteed sellest kirjalikult, selgitades hilinemise põhjuseid ning märkides tähtaja, mille jooksul vahekohus kavandab oma töö lõpetada. Mitte ühelgi juhul ei või vahekohus oma otsust teha hiljem kui sada kaheksakümmend (180) päeva pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva.

2. Kiireloomulistel juhtudel, sealhulgas kergesti riknevate või hooajakaupade puhul, teeb vahekohus kõik võimaliku, et teha oma otsus lepinguosalistele teatavaks seitsmekümne viie (75) päeva jooksul pärast vahekohtu moodustamise kuupäeva. Mitte mingil juhul ei või vahekohus seda teha hiljem kui üheksakümmend (90) päeva pärast moodustamist. Vahekohus võib kümne (10) päeva jooksul pärast moodustamist teha eelotsuse selle kohta, kas tegemist on kiireloomulise juhtumiga.

3. Kumbki lepinguosaline võib taotleda, et vahekohus soovitaks, kuidas lepinguosaline, kelle vastu kaebus on esitatud, saaks oma tegevuse lepinguga kooskõlla viia.

II jagu – Otsuse täitmine

Artikkel 71

Vahekohtu otsuse täitmine

Mõlemad lepinguosalised võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada vahekohtu otsuse täitmine, ja lepivad kokku kõnealuse otsuse täitmise tähtaja.

Artikkel 72

Otsuse täitmise mõistlik tähtaeg

1. Hiljemalt kolmkümmend (30) päeva pärast vahekohtu otsuse teatamist lepinguosalistele peab lepinguosaline, kelle vastu otsus on suunatud, teatama kaebuse esitanud lepinguosalisele ja majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele, kui palju aega ta vajab otsuse täitmiseks (edaspidi „mõistlik tähtaeg”).

2. Kui lepinguosalised ei jõua vahekohtu otsuse täitmiseks vajalikus mõistlikus tähtajas kokkuleppele, esitab kaebuse esitanud lepinguosaline kahekümne (20) päeva jooksul pärast lõikes 1 osutatud teadet vahekohtule kirjaliku taotluse selle tähtaja kindlaksmääramiseks. Taotlusest teavitatakse samaaegselt ka teist lepinguosalist ning majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteed. Vahekohus edastab oma otsuse lepinguosalistele ning majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele kolmekümne (30) päeva jooksul pärast taotluse esitamise kuupäeva.

3. Mõistliku tähtaja kindlaksmääramisel võtab vahekohus arvesse, kui kaua kulub lepinguosalisel, kelle vastu otsus on suunatud, harilikult selliste seadusandlike või haldusmeetmete võtmiseks, mis selle lepinguosalise hinnangul on vajalikud otsuse täitmise tagamiseks. Kumbki lepinguosaline võib esitada hinnanguid selliste meetmete võtmise tavalise aja kohta. Vahekohus võib samuti arvesse võtta ilmseid vajakajäämisi suutlikkuses, mis võivad takistada lepinguosalisel, kelle vastu kaebus on esitatud, vajalike meetmete võtmist.

4. Kui vahekohtu liikmed või mõni selle liikmetest ei saa uuesti kokkukutsutud vahekohtu töös osaleda, kohaldatakse artiklis 68 sätestatud menetlusi. Vahekohus peab oma otsuse esitama neljakümne viie (45) päeva jooksul pärast lõikes 2 nimetatud taotluse esitamist.

5. Mõistlikku tähtaega võib lepinguosaliste kokkuleppel pikendada.

Artikkel 73

Vahekohtu otsuse täitmiseks võetud meetmete läbivaatamine

1. Lepinguosaline, kelle vastu otsus on suunatud, teatab teisele lepinguosalisele ning majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele enne mõistliku tähtaja lõppu kõikidest meetmetest, mis on võetud vahekohtu otsuse täitmiseks.

2. Kui lepinguosalised ei jõua kokkuleppele lõikes 1 viidatud meetmete vastavuses käesoleva lepingu sätetele, võib menetluse alustamise taotluse esitanud lepinguosaline paluda vahekohtult kirjalikult kõnealuses küsimuses otsuse tegemist. Taotluses märgitakse ära kõnealused konkreetsed meetmed ning põhjendatakse, miks ei ole need meetmed vastavuses käesoleva lepingu sätetega. Vahekohus esitab oma otsuse üheksakümne (90) päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Kiireloomuliste juhtumite, sealhulgas eelkõige kergesti riknevate või hooajakaupadega seotud juhtumite korral teeb vahekohus oma otsuse lepinguosalistele teatavaks neljakümne viie (45) päeva jooksul pärast taotluse esitamist.

3. Kui vahekohtu liikmed või mõni selle liikmetest ei saa taas kokkukutsutud vahekohtu töös osaleda, kohaldatakse artiklis 68 sätestatud menetlusi. Vahekohus peab oma otsuse esitama saja viie (105) päeva jooksul pärast lõikes 2 nimetatud taotluse esitamist.

Artikkel 74

Ajutised meetmed otsuse täitmata jätmise korral

1. Kui lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, ei teavita enne mõistliku tähtaja möödumist vahekohtu otsuse täitmiseks võetud meetmetest või kui vahekohus leiab, et meetmed, millest artikli 73 lõike 1 kohaselt teavitati, ei ole kooskõlas kõnealuse lepinguosalise artiklis 71 sätestatud kohustustega, peab lepinguosaline, kelle vastu

kaebus esitati, esitama kaebuse esitanud lepinguosalise taotlusel ajutise hüvitise pakkumise.

2. Kui lepinguosalised ei jõua hüvitise küsimuses kokkuleppele kolmekümne (30) päeva jooksul alates mõistliku tähtaja lõpust, võiartikli 73 kohaselt tehtud vahekohtu otsusest, mille kohaselt otsuse täitmiseks võetud meetmed ei ole artikliga 71 kooskõlas,, on kaebuse esitanud lepinguosalisel õigus võtta pärast teise lepinguosalise teavitamist asjakohaseid meetmeid. Neid meetmeid võttes püüab menetluse alustamise taotluse esitanud lepinguosaline valida sellised meetmed, mis kahjustavad käesoleva lepingu eesmärkide täitmist kõige vähem. Vajaduse korral võetakse ajutistes meetmetes arvesse nende mõju Lääne-Aafrika riikide majandusele ning need meetmed ei tohi kahjustada arenguabi andmist Lääne-Aafrika piirkonnale.

3. Hüvitist taotledes või vastavalt käesoleva artikli lõigetele 1 ja 2 asjakohaseid meetmeid võttes tegutseb Euroopa Liidu pool vaoshoitult ning arvestab Lääne-Aafrika poole arenguriigi olukorda.

4. Asjakohased meetmed või kahju hüvitamine on ajutised ning neid kohaldatakse üksnes seni, kuni kokkusobimatuks tunnistatud meede on tühistatud või seda on artikli 71 sätetega kooskõlla viimiseks muudetud või kuni lepinguosalised on vaidluse lahendamise menetluse lõpetamise suhtes kokku leppinud.

Artikkel 75

Vahekohtu otsuse täitmiseks võetud meetmete läbivaatamine pärast asjakohaste meetmete vastuvõtmist

1. Lepinguosaline, kelle vastu otsus on suunatud, teavitab teist lepinguosalist ning majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteed meetmetest, mida ta on vahekohtu otsuse täitmiseks võtnud ning palub menetluse alustamise taotluse esitanud lepinguosalisel lõpetada võetud meetmete kohaldamine.

2. Kui lepinguosalised ei jõua kolmekümne (30) päeva jooksul pärast kõnealuse teatise esitamist kokkuleppele nende meetmete käesolevale lepingule vastavuse osas, esitab menetluse alustamise taotluse esitanud lepinguosaline vahekohtule kirjaliku taotluse selles küsimuses otsuse tegemiseks. Taotlusest teavitatakse teist lepinguosalist ning majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteed. Vahekohus teeb otsuse neljakümne viie (45) päeva jooksul pärast taotluse esitamise kuupäeva ja edastab selle lepinguosalistele ning majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele. Kui vahekohus otsustab, et võetud meetmed ei ole käesoleva lepingu asjakohaste sätetega kooskõlas, selgitab ta välja, kas menetluse alustamise taotluse esitanud lepinguosaline võib jätkata vastuvõetud meetmete kohaldamist. Kui ta otsustab, et meetmed on lepingu sätetega kooskõlas, lõpetab taotluse esitanud lepinguosaline vastuvõetud meetmete kohaldamise.

3. Kui vahekohtu liikmed või mõni selle liikmetest ei saa taas kokkukutsutud vahekohtu töös osaleda, kohaldatakse artiklis 68 sätestatud menetlusi. Vahekohus peab oma otsuse esitama kuuekümne (60) päeva jooksul pärast lõikes 2 nimetatud taotluse esitamist.

III jagu. Ühissätted ja üleminekusätted

Artikkel 76

Vastastikku rahuldav lahendus

Lepinguosalised võivad mis tahes ajal jõuda kokkuleppele vaidlusküsimuse vastastikku rahuldavas lahenduses. Sel juhul teavitavad nad oma kokkuleppest majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteed. Vastastikku rahuldava lahenduse vastuvõtmise korral menetlus lõpetatakse.

Artikkel 77

Kodukord

Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee võtab kolme (3) kuu jooksul pärast moodustamist vastu kodukorra.

Artikkel 78

Üldine ja tehniline teave

Vahekohus võib ühe lepinguosalise taotluse korral või omal algatusel hankida teavet mis tahes allikatest, mida ta peab vahekohtumenetluse jaoks sobivaks, kaasa arvatud vaidluses osalevatelt lepinguosalistelt. Vahekohtul on õigus küsida ka ekspertide arvamust, kui ta seda vajalikuks peab. Sel viisil saadud teave tuleb edastada mõlemale lepinguosalisele, kes võivad esitada oma märkusi.

Artikkel 79

Ettepanekute keel

1. Lepinguosaliste ühised töökeeled vaidluste ennetamise ja lahendamise menetluse käigus on inglise, prantsuse ja portugali keel.
2. Lepinguosalised esitavad kirjalikud ja suulised ettepanekud ühes neist kolmest ametlikust keelest.

Artikkel 80

Tõlgendamisreeglid

Vahekohus tõlgendab käesoleva lepingu sätteid vastavalt rahvusvahelise avaliku õiguse tõlgendamise väljakujunenud reeglitele, mis on sätestatud muu hulgas Viini lepinguõiguse konventsioonis. Vahekohtu otsustega ei või suurendada ega vähendada käesoleva lepingu sätetega ette nähtud õigusi ega kohustusi.

Artikkel 81

Vahekohtu otsused

1. Vahekohus võtab otsused vastu konsensuse alusel. Kui konsensuse alusel otsuse tegemine ei osutu võimalikuks, otsustatakse vaidlusalune küsimus häälteenamusega.
2. Otsuses esitatakse põhijäreldused, selgitatakse käesoleva lepingu asjakohaste sätete kohaldatavust ning põhjendatakse vahekohtu järeldusi ja otsuseid. Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee teeb vahekohtu otsuse üldsusele kättesaadavaks, kui ta ei otsusta teisiti.
3. Vahekohtu otsuses tuleb selgelt näidata, kuidas on arvesse võetud paindlikkusnõuet, sealhulgas lepinguga sätestatud ja ühe lepingupoole välja toodud eri- ja diferentseeritud kohtlemist.

4. Ilma et see kahjustaks artikli 64 sätete kohaldamist, on vahekohtu otsused suunatud konkreetselt riigile või riikidele, kelle meetmeid peetakse käesoleva lepingu sätetega kokkusobimatuks. Sellest tulenevalt ei või ühegi riigi suhtes rakendada sanktsioone, kui sellele riigile ei ole esitatud süüdistust käesolevast lepingust tuleneva kohustuse täitmata jätmises.

Artikkel 82

Üleminekusäte

Et võtta arvesse Lääne-Aafrika eriolukorda, lepivad lepinguosalised kokku, et käesoleva lepingu jõustumisest algava kümne (10) aasta pikkuse üleminekuperioodi jooksul rakendab Euroopa Liit vaidluste lahendamiseks eelistatult konsulteerimist ja vahendamist ning jääb esitatavate nõudmiste puhul mõõdukaks.

4. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 83

Vahekohtunike nimekiri

1. Hiljemalt kolm (3) kuud pärast majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee moodustamist koostab komitee nimekirja, mis sisaldab vähemalt viieteistkümne (15) vahekohtuniku nimed. Kumbki lepinguosaline määrab ühe kolmandiku vahekohtunikest. Lepinguosalised määravad vastastikusel kokkuleppel kolmanda kolmandiku vahekohtunikest, kes ei ole kummagi lepinguosalise kodanikud ning kes võiksid täita vahekohtu eesistuja kohuseid. Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee tagab, et nimekiri on alati täielik ning jälgib, et rahvusvahelise kaubanduse ja kahe piirkonna majandus- ja kaubanduspartnerluse eri valdkonnad oleksid esindatud.

2. Vahekohtunikel on eriteadmised või -kogemused õiguse ja rahvusvahelise kaubanduse alal. Nad peavad olema sõltumatud, tegutsema enda nimel ega tohi taotleda või vastu võtta juhtnööre üheltki organisatsioonilt või valitsuselt ega olla seotud ühegi lepinguosalise valitsusega ning nad peavad järgima kodukorrale lisatud nõuetekohase käitumise juhendit.

Artikkel 84

Seosed WTO kohustustega

1. Käesoleva lepingu alusel loodud vahekohtud ei ole pädevad lahendama vaidlusi, mis seonduvad lepinguosaliste WTO asutamislepingust tulenevate õiguste ja kohustustega.

2. Käesoleva lepingu vaidluste lahendamist käsitlevate sätete kasutamine ei piira WTO raames võetavaid meetmeid, sealhulgas vaidluse lahendamise meetmeid. Kui lepinguosaline on teatava meetme suhtes algatanud vaidluse lahendamise menetluse kas käesoleva jaotise artikli 67 lõike 1 või WTO lepingu alusel, ei saa ta enne selle menetluse lõppemist algatada sama meetme suhtes vaidluse lahendamise menetlust teise lepingu alusel. Käesoleva lõike tähenduses loetakse WTO lepingu kohase vaidluse lahendamise menetluse algatamiseks lepinguosalise taotlust WTO vaidluste

lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsitusleppe artikli 6 kohase vahekohtu loomiseks.

3. Käesolev leping ei saa takistada lepinguosalist peatamast oma kohustuste täitmist, kui tal on selleks Maailma Kaubandusorganisatsiooni vaidluste lahendamise organi luba. WTO leping ei takista lepinguosalisi peatamast käesolevas lepingus sätestatud soodustusi.

Artikkel 85

Tähtajad

1. Kõiki käesolevas osas sätestatud tähtaegu, kaasa arvatud vahekohtute otsuste tegemiseks ettenähtud tähtaegu, loetakse kalendripäevades alates viidatud toimingule või sündmusele järgnevast päevast. Kui tähtaja viimane päev ei ole tööpäev, lükkub tähtaja lõpp edasi järgmisele tööpäevale.

2. Kõiki lepingu käesolevas osas sätestatud tähtaegu võib pikendada lepinguosaliste vastastikusel kokkuleppel.

Artikkel 86

Koostöö

Lepinguosalised lepivad kokku koostöö, sealhulgas finantsalase koostöö tegemises vastavalt lepingu III osas toodud sätetele õigusabi ja eeskätt suutlikkuse suurendamise valdkonnas, et võimaldada Lääne-Aafrika poolel kasutada käesolevas lepingus ettenähtud vaidluste lahendamise mehhanismi.

V OSA

ÜLDISED ERANDID

Artikkel 87

Üldine erandiklausel

Tingimusel, et neid meetmeid ei kohaldata samalaadsetes tingimustes olevate lepinguosaliste suhtes viisil, mis tooks kaasa meelevaldse või põhjendamatu diskrimineerimise või kaupade või teenustega kauplemise või asutamisõiguse varjatud piiranguid, ei tõlgendata ühtki käesoleva lepingu sätet selliselt, et see takistaks lepinguosalisi vastu võtmast või rakendamast meetmeid, mis on:

a) vajalikud avaliku kõlbluse, avaliku korra või avaliku julgeoleku kaitseks;

b) vajalikud inimeste, loomade või taimede elu või tervise kaitseks;

c) vajalikud tagamaks vastavust õigusaktidele või eeskirjadele ja mis ei ole vastuolus käesoleva lepingu sätetega, sealhulgas meetmed, mis puudutavad:

   i) kelmuste ja pettuste ennetamist või lepingute raames maksekohustuste täitmatajätmise tagajärgedega tegelemist;

   ii) isikute eraelu kaitset isikuandmete töötlemise ja levitamise kontekstis ning isiklike toimikute ja kontode konfidentsiaalsuse kaitset;

   iii) julgeolekut;

   iv) tollieeskirjade rakendamist, või

v) intellektuaalomandi õiguste kaitset;

d) seotud kulla või hõbeda impordi või ekspordiga;

e) seotud kunstilise, ajaloolise ja arheoloogilise väärtusega rahvuslike rikkuste kaitsega;

f) seotud taastumatute loodusvarade kaitsmisega, kui nende meetmetega kaasnevad piirangud omamaiste kaupade tootmisele või tarbimisele, omamaiste teenuste osutamisele või tarbimisele või omamaistele investoritele;

g) seotud vangide toodetud kaupadega

h) on olulised selliste toodete omandamise või jaotamise jaoks, mille osas esineb üldine või kohalik puudus. Seejuures peavad need meetmed olema kooskõlas põhimõttega, mille kohaselt lepinguosalistel on õigus võrdväärsele osale kõnealuste toodete rahvusvahelises pakkumises. Kõik eelnevalt nimetatud meetmed, mis ei ole kooskõlas käesoleva lepingu teiste sätetega, kaotatakse, kui neid tinginud asjaolud kaovad.

Artikkel 88

Julgeolekuerandid

1. Ühtegi käesoleva lepingu sätet ei või tõlgendada selliselt, et see:

a) kohustab lepinguosalist esitama mis tahes teavet, mille avaldamist ta peab oma esmatähtsaid julgeolekuhuve kahjustavaks;

b) takistab lepinguosalisi võtmast meetmeid, mida nad peavad vajalikuks oma esmatähtsate julgeolekuhuvide kaitseks:

i) seoses lõhustuvate või ühinevate tuumamaterjalidega või ainetega, millest neid saadakse;

ii) seoses majandustegevusega, mis toimub otse või kaudselt relvajõudude varustamiseks;

iii) seoses relvade, laskemoona ja sõjavarustuse tootmise või nendega kauplemisega;

iv) seoses riigi julgeolekuks vältimatute või riigi kaitse-eesmärkideks vajalike riigihangetega või

v) sõja ajal või muus rahvusvaheliste suhete kriisiolukorras;

c) takistaks lepinguosalist võtmast mis tahes meedet, et täita oma kohustusi seoses rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagamisega.

2. Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteed tuleb võimaluse piires teavitada meetmetest, mis on võetud lõike 1 punktide b ja c põhjal, ning nende lõpetamise kuupäevast.

Artikkel 89

Maksebilansiraskused

1. Kui ühel lepinguosalisel on maksebilansiraskusi ja väliseid finantsraskusi või on olemas nende oht, võib lepinguosaline vastu võtta või säilitada nii kaubavahetust ja teenuskaubandust kui ka makseid ja kapitali liikumist, sealhulgas otseinvesteeringuid, piiravad meetmed.

2. Lepinguosalised püüavad võimaluste piires vältida lõikes 1 osutatud piiravate meetmete kohaldamist.

3. Käesoleva artikli alusel võetud või säilitatavad piiravad meetmed on mittediskrimineerivad ja piiratud kestusega ning ei ületa maksebilansi ja väliste finantsraskuste heastamiseks vajalikku. Meetmed peavad olema kooskõlas WTO lepingutega kehtestatud tingimustega ja vastama vajaduse korral Rahvusvahelise Valuutafondi asutamislepingu artiklitele.

4. Lepinguosaline, kes säilitab või on vastu võtnud piiravad meetmed või on teinud nendes muudatusi, peab sellest viivitamata teavitama teist lepinguosalist ja esitama niipea kui võimalik nende kaotamise ajakava.

5. Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitees alustatakse viivitamatult konsultatsioone. Nende konsultatsioonide eesmärk on hinnata asjaomase lepinguosalise või lepinguosaliste maksebilansi olukorda ja käesoleva artikli alusel vastu võetud või säilitatud piiranguid, võttes muu hulgas arvesse järgmisi tegureid:

   a) maksebilansiraskuste ja väliste finantsraskuste olemus ja ulatus;

   b) majanduslik ja kaubanduslik väliskeskkond;

   c) võimalikud alternatiivsed parandusmeetmed.

6. Konsultatsioonide käigus uuritakse piiravate meetmete vastavust käesoleva artikli lõigetele 3 ja 4. Aktsepteeritakse kõiki Rahvusvahelise Valuutafondi esitatud statistilisi ja muid andmeid valuuta, rahavarude ja maksebilansi kohta ning tehtavad järeldused põhinevad Rahvusvahelise Valuutafondi hinnangul asjaomase lepinguosalise maksebilansi ja välise finantsolukorra kohta.

Artikkel 90

Maksustamine

1. Ühtki käesoleva lepingu sätet ega selle alusel sõlmitud kokkulepet ei tõlgendata selliselt, et see takistaks lepinguosalisi eristamast oma asjakohaste maksusätete kohaldamisel maksumaksjaid, kes ei ole ühesuguses olukorras, eeskätt oma elu- või asukoha poolest või selle koha poolest, kuhu nad oma kapitali on investeerinud.

2. Ühtki käesoleva lepingu sätet ega selle alusel sõlmitud kokkulepet ei tõlgendata selliselt, et see takistaks võtmast või kohaldamast meetmeid, mille eesmärk on vältida või takistada maksudest kõrvalehoidmist või maksupettust vastavalt topeltmaksustamise vältimise lepingutele või muudele maksukokkulepetele või siseriiklikule maksuõigusele.

3. Ükski käesoleva lepingu säte ei mõjuta lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad maksukonventsioonidest. Käesoleva lepingu ja mis tahes sellise konventsiooni vastuolu korral kohaldatakse vastuolu ulatuses asjaomast konventsiooni.

VI OSA

INSTITUTSIOONILISED SÄTTED

Artikkel 91

Majanduspartnerluslepingu ühisorganid

Lääne-Aafrika poole ja Euroopa Liidu poole vahelise majanduspartnerluslepingu üle järelevalve teostamiseks ja lepingu rakendamiseks luuakse institutsiooniline raamistik, mis hõlmab järgmisi institutsioone:

a) Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu;

b) Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee;

c) Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu parlamentaarne ühiskomitee;

d) Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu ühine nõuandekomitee.

Artikkel 92

Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu

1. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu jälgib käesoleva lepingu rakendamist. Ühisnõukogu tuleb kokku ministrite tasandil.

2 Ilma et see piiraks Cotonou lepingu artiklis 15 sätestatud AKV-ELi ministrite nõukogu ülesandeid, vastutab Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu käesoleva lepingu institutsiooniliste sätete toimimise ja lepingu rakendamise eest ning kontrollib selle eesmärkide täitmist. Nõukogu vaatab läbi ka kõik käesoleva lepingu raames tekkivad olulised küsimused ja kõik muud lepinguosalistele ühist huvi pakkuvad ja käesolevat majandus- ja kaubanduspartnerlust mõjutavad kahepoolsed, mitmepoolsed või rahvusvahelised küsimused.

3. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu vaatab läbi ka lepinguosaliste ettepanekud ja soovitused käesoleva lepingu läbivaatamiseks vastavalt artiklis 111 toodud menetlustele.

4. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu istungid toimuvad iga kahe (2) aasta järel. Kui asjaolud seda nõuavad, võib ühisnõukogu koguneda erakorralistele istungitele.

Artikkel 93

Koosseis ja töökord

1. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogusse kuuluvad ühelt poolt Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni liikmed ning teiselt poolt Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ministeeriumidevahelise järelevalvekomitee liikmed ning ECOWASi ja UEMOA komisjonide esimehed.

2. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu võtab vastu oma töökorra.

3. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu eesistujaks on vastavalt töökorras sätestatule vaheldumisi Euroopa Liidu poole esindaja ja Lääne-Aafrika poole esindaja.

4. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu esitab Cotonou lepingu artikli 15 kohaselt loodud ministrite nõukogule korrapäraselt aruandeid käesoleva lepingu toimimise kohta.

5. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu liikmed võivad nõukogu töökorra kohaselt anda volituse enda esindamiseks.

Artikkel 94

Otsustusõigus ja -menetlused

1. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu on käesoleva lepinguga hõlmatud küsimustes pädev vastu võtma kõiki käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks vajalikke otsuseid.

2. Vastuvõetud otsused on lepinguosaliste jaoks siduvad ning nad võtavad nende rakendamiseks vajalikud meetmed kooskõlas oma sise-eeskirjadega.

3. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu võib samuti esitada soovitusi.

4. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu võtab otsused ja soovitused vastu lepinguosaliste ühisel kokkuleppel.

Artikkel 95

Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee

1. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogule on tema ülesannete täitmisel abiks Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee, mis koosneb kõrgetest ametnikest või lepinguosaliste poolt nõuetekohaselt neid asendama määratud esindajatest. Kumbki lepinguosaline võib ühiskomitees tõstatada mis tahes küsimuse, mis on seotud majanduspartnerluslepingu kohaldamise või selle eesmärkide saavutamisega.

2. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu koostab ja võtab vastu majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee töökorra. Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee eesistujaks on vaheldumisi ühe (1) aasta kaupa kummagi lepinguosalise esindaja. Komitee esitab igal aastal aruande Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogule.

3. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteel on eelkõige järgmised ülesanded:

   a) kaubanduse valdkonnas:

      i) tagada lepingu sätete rakendamine ja nõuetekohane kohaldamine ning uurida ja soovitada sellega seotud koostööprioriteete;

      ii) juhendada käesoleva lepingu sätete edasiarendamist ja hinnata selle rakendamisel saadud tulemusi;

      iii) võtta meetmeid lepingu tõlgendamise või rakendamise üle tekkivate vaidluste vältimiseks ja lahendamiseks vastavalt lepingu IV osa sätetele;

      iv) abistada Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu tema ülesannete täitmisel;

      v) jälgida piirkondliku integratsiooni ning lepinguosaliste majandus- ja kaubandussuhete arengut;

vi) jälgida ja hinnata käesoleva lepingu rakendamisest lepinguosaliste säästvale arengule tulenevat mõju ;

vii) pidada arutelusid ja võtta meetmeid lepinguosaliste vahelise kaubanduse, investeeringute ja ärivõimaluste soodustamiseks;

viii) pidada arutelusid kõikide käesoleva lepinguga seotud küsimuste üle ja kõigi küsimuste üle, mis võivad mõjutada lepingu eesmärkide saavutamist.

b) Arengu valdkonnas:

i) abistada Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu käesoleva lepingu reguleerimisalasse kuuluvate arengukoostööga seotud ülesannete täitmisel;

ii) jälgida käesoleva lepingu koostöösätete rakendamist ning kooskõlastada koostöömeetmed abi andvate kolmandate pooltega;

iii) anda soovitusi lepinguosaliste vahelise kaubanduskoostöö kohta;

iv) vaadata regulaarselt läbi käesolevas lepingus sätestatud koostööprioriteedid ning soovitada vajaduse korral uusi prioriteete;

v) uurida piirkondliku integratsiooni ja käesoleva lepingu rakendamisega seotud koostööküsimusi ja pidada nende üle arutelusid.

4. Oma ülesannete täitmisel võib Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee:

a) moodustada ja juhendada erikomiteesid või -organeid tema pädevusse kuuluvate küsimustega tegelemiseks ning määrata nende koosseisu, ülesanded ja töökorra;

b) arutada käesoleva lepinguga hõlmatud mis tahes küsimusi ja võtta oma ülesannete täitmiseks asjakohaseid meetmeid;

c) teha otsuseid ja anda soovitusi käesolevas lepingus sätestatud juhtudel või juhul, kui Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu on talle selle õiguse delegeerinud. Sellisel juhul teeb majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee otsuseid või annab soovitusi lepinguosaliste kokkuleppe kohaselt.

5. Majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee tuleb kokku kord aastas lepinguosaliste poolt eelnevalt kokku lepitud kuupäeval ja päevakorraga, vaheldumisi mõlemas piirkonnas, et teha üldine kokkuvõte käesoleva lepingu rakendamisest. Lõike 3 punktides a ja b sätestatud ülesannete täitmiseks võib majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomitee koguneda eriistungitele.

Artikkel 96

Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu parlamentaarne ühiskomitee

1. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu parlamentaarne ühiskomitee on kooskõlastus- ja dialoogiraamistik Euroopa Parlamendi liikmete ning ECOWASi ja UEMOA esinduskogude liikmete vahel. Komitee tuleb kokku enda määratud ajavahemike tagant. Ta teeb koostööd Cotonou lepingu artiklis 17 sätestatud parlamentaarse ühisassambleega.

2. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu parlamentaarsesse ühiskomiteesse kuuluvad ühelt poolt Euroopa Parlamendi liikmed ja teiselt poolt Lääne-Aafrika piirkondlike parlamentide liikmed. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu parlamentaarse ühiskomitee istungitel võivad osaleda lepinguosaliste esindajad.

3. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu parlamentaarne ühiskomitee võtab vastu oma töökorra ja teavitab sellest Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu.

4. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu parlamentaarse ühiskomitee eesistujaks on vastavalt töökorras sätestatule vaheldumisi Euroopa Parlamendi liige ning ECOWASi ja UEMOA esinduskogude liige.

5. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu parlamentaarne ühiskomitee võib taotleda Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogult käesoleva lepingu rakendamisega seotud asjakohast teavet, mille Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu seejärel ühiskomiteele esitab.

6. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu parlamentaarset ühiskomiteed hoitakse kursis Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu vastuvõetud otsuste ja soovitustega.

7. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu parlamentaarne ühiskomitee võib esitada soovitusi Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogule ja Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele.

Artikkel 97

Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu ühine nõuandekomitee

1. Ühise nõuandekomitee ülesandeks on abistada Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu dialoogi ja koostöö edendamisel kahe lepinguosalise majandus- ja sotsiaalpartnerite vahel. Kõnealune dialoog ja koostöö hõlmavad lepinguosaliste vaheliste suhete kõiki majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaaspekte, mis kerkivad esile seoses käesoleva lepingu rakendamisega.

2. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühises nõuandekomitees osalemise üle otsustab Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu, kes tagab kõikide huvitatud poolte laialdase esindatuse.

3. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu ühine nõuandekomitee täidab oma ülesandeid Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukoguga konsulteerides või omal algatusel ning annab Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogule soovitusi. Ühise nõuandekomitee istungitel osalevad lepinguosaliste esindajad.

4. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu ühine nõuandekomitee võtab vastu oma töökorra ja kokkuleppel Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukoguga. Komitee tuleb kokku enda määratud ajavahemike tagant.

5. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühine nõuandekomitee võib esitada soovitusi Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogule ja Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu rakendamise ühiskomiteele.

Artikkel 98

Institutsioonide tegevuse rahastamine

Lepinguosalised teevad kooskõlas käesoleva lepingu III osa sätetega koostööd artiklis 91 osutatud institutsioonide tegevuse rahastamiseks. Rahastamise kord määratakse kindlaks kõnealuste organite töökorra kohaselt kokkuleppel majanduspartnerluslepingu ühisnõukoguga.

VII OSA

LÕPPSÄTTED

Artikkel 99

Lepinguosaliste määratlus ja kohustuste täitmine

1. Käesoleva lepingu lepinguosalised on Euroopa Liidu pool ja Lääne-Aafrika pool.

2. Euroopa Liidu pool hõlmab Euroopa Liitu ja tema liikmesriike või Euroopa Liitu või tema liikmesriike nende Euroopa Liidu lepingust ja Euroopa Liidu toimimise lepingust tuleneva vastava pädevuse piires.

3. Lääne-Aafrika pool hõlmab Lääne-Aafrika Riikide Majandusühendust (ECOWAS), Lääne-Aafrika Majandus- ja Rahaliitu (UEMOA) ja nende liikmesriike nende ECOWASi ja UEMOA lepingutest tuleneva vastava pädevuse piires, ja Mauritaaniat.

4. Lepinguosalised võtavad kõik oma kohustuste täitmiseks vajalikud üldised või erimeetmed ning tagavad käesolevas lepingus sätestatud eesmärkide saavutamise.

Artikkel 100

Kontaktisikud ja teabevahetus

1. Teabevahetuse soodustamiseks ja lepingu tõhusa rakendamise tagamiseks määravad lepinguosalised pärast käesoleva lepingu jõustumist kontaktpunkti. Kontaktpunkti määramine ei mõjuta konkreetsete pädevate asutuste määramist vastavalt käesoleva lepingu konkreetsetele sätetele.

2. Ühe lepinguosalise taotluse korral teatab teise lepinguosalise kontaktpunkt, milline asutus või ametiisik vastutab käesoleva lepingu rakendamisega seotud küsimuste eest, ning osutab nõuetekohast abi teabevahetuse hõlbustamiseks taotleva lepinguosalisega.

3. Teise lepinguosalise taotluse korral ja õigusaktidega lubatud ulatuses annavad lepinguosalised oma kontaktpunktide kaudu teavet ja vastavad kiiresti teise lepinguosalise mis tahes küsimustele seoses kehtivate või kavandatavate meetmetega, mis võivad mõjutada lepinguosaliste vahelist kaubandust.

Artikkel 101

Läbipaistvus

1. Lepinguosalised tagavad, et nende õigusaktid, eeskirjad, menetlused ja üldkohaldatavad haldusotsused ning rahvusvahelised kohustused, mis on seotud käesoleva lepinguga hõlmatud kaubandusküsimustega, avaldatakse viivitamata või tehakse üldsusele kättesaadavaks ning tehakse teatavaks teisele lepinguosalisele.

2. Ilma et see mõjutaks käesoleva lepingu läbipaistvust käsitlevate sätete kohaldamist, loetakse käesolevas artiklis osutatud teave esitatuks, kui teave on esitatud asjakohases teatises WTO-le või tehtud kättesaadavaks asjaomase lepinguosalise ametlikul, üldsusele tasuta juurdepääsuks avatud veebilehel.

Artikkel 102

Konfidentsiaalsus

Ükski käesoleva lepingu säte ei kohusta lepinguosalisi avaldama konfidentsiaalset teavet, mille avalikustamine takistaks õiguskaitsetoiminguid või kahjustaks muul moel avalikke huve või konkreetsete eraõiguslike või avalik-õiguslike ettevõtjate õiguspäraseid ärihuve, välja arvatud avalikustamine sellises ulatuses, mis on vajalik käesoleva lepingu IV osa kohase vaidluste lahendamise menetluse raames. Kui artikli 68 kohaselt loodud vahekohus peab avalikustamist vajalikuks, peab ta tagama konfidentsiaalsuse täieliku kaitse.

Artikkel 103

Piirkondlik sooduskohtlemine

1. Ükski käesoleva lepingu säte ei kohusta lepinguosalist kohaldama käesoleva lepingu mõne teise lepinguosalise suhtes soodsamaid tingimusi kui need, mida lepinguosalised kohaldavad ise oma vastavate piirkondliku integreerumise protsesside raames.

2. Kõik soodusrežiimid ja eelised, mida mõni Lääne-Aafrika riik või majandusühendus annab käesoleva lepingu alusel Euroopa Liidule või mõnele tema liikmesriigile või vastupidi, laienevad vahetult ja tingimusteta ka kõikidele teistele käesolevale lepingule allakirjutanud lepinguosalistele.

3. Käesoleva lepingu sätteid ei saa tõlgendada nii, et need kohustavad Euroopa Liidu poolt või Lääne-Aafrika poolt vastastikku kohaldama sooduskohtlemist, mis tuleneb asjaolust, et Euroopa Liit, Lääne-Aafrika Riikide Majandusühendus või Mauritaania on käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval mõne piirkondliku integratsiooni lepingu lepinguosaline.

Artikkel 104

Euroopa Liidu äärepoolseimad piirkonnad

1. Võttes arvesse Euroopa Liidu äärepoolseimate piirkondade ja Lääne-Aafrika poole geograafilist lähedust ning selleks, et tugevdada nende piirkondade ja Lääne-Aafrika poole majandus- ja sotsiaalsuhteid, püüavad lepinguosalised hõlbustada äärepoolseimate piirkondade ja Lääne-Aafrika poole koostööd kõikides käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades ning soodustada kaupade ja teenustega kauplemist, edendada investeeringuid ning soodustada transpordi- ja sideühendusi.

2. Lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks püütakse võimaluse korral soodustada Lääne-Aafrika riikide ja kaugeimate piirkondade ühist osalemist Euroopa Liidu raam- ja eriprogrammides, mis seonduvad käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondadega.

3. Euroopa Liidu pool püüab tagada Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja arengupoliitika eri rahastamisvahendite koordineerimise, et toetada Lääne-Aafrika poole ja Euroopa

Liidu äärepoolseimate piirkondade koostööd käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades.

4. Ükski käesoleva lepingu säte ei takista Euroopa Liidu poolt kohaldamast kehtivaid meetmeid, mille eesmärk on äärepoolseimate piirkondade sotsiaalse ja majandusliku olukorra struktuurne parandamine vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 349.

Artikkel 105

Seosed muude lepingutega

1. Käesoleva lepingu sätteid ei või tõlgendada nii, et need takistavad Euroopa Liidu poolel või mõnel Lääne-Aafrika riigil võtta käesoleva lepinguga seonduvates küsimustes vastu mis tahes asjakohaseks peetavaid meetmeid vastavalt Cotonou lepingu asjaomastele sätetele.

2. Lepinguosalised lepivad kokku, et ükski käesoleva lepingu säte ei kohusta neid tegutsema vastuolus nende kohustustega WTO suhtes.

Artikkel 106

Läbivaatamisklausel

1. Lepinguosalised lepivad kokku läbirääkimiste pidamises täieliku piirkondliku lepingu sõlmimiseks.

2. Ilma et see mõjutaks järgnevalt loetletud valdkondade ulatust ja nimetatud läbirääkimiste tulemusi, võtavad lepinguosalised kohustuse keskenduda aruteludes järgmistele valdkondadele:

   a) teenused;

   b) intellektuaalne omand ja innovatsioon, sealhulgas traditsioonilised oskused ja geneetilised ressursid;

   c) jooksvad maksed ja kapitali liikumine;

   d) isikuandmete kaitse;

   e) investeeringud;

   f) konkurents;

   g) tarbijakaitse;

   h) säästev areng;

   i) riigihanked.

3. Käesoleva artikli lõikes 1 toodud eesmärgi täitmiseks koostavad lepinguosalised kuue (6) kuu jooksul alates käesoleva lepingu sõlmimisest töökava, milles on toodud kõnealuste läbirääkimiste ajakava ja nende pidamise kord.

Artikkel 107

Ratifitseerimine ja jõustumine

1. Allakirjutanud pooled ratifitseerivad käesoleva lepingu või kiidavad selle heaks oma riigiõiguslike normide ja menetluste kohaselt.

2. Käesolev leping jõustub kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide kõikide ratifitseerimisinstrumentide ja vähemalt kahe kolmandiku Lääne-Aafrika riikide ratifitseerimisinstrumentide hoiulevõtmisele ja käesoleva lepingu Euroopa Liidu poolt heakskiitmisele järgneva kuu esimesel päeval.

3. Euroopa Liit ja Lääne-Aafrika lepivad teatamise teel kokku, et kuni käesoleva lepingu jõustumiseni kohaldavad nad käesolevat lepingut ajutiselt, kas täielikult või osaliselt. Ajutisest kohaldamisest teatatakse hoiulevõtjale. Lepingu ajutine kohaldamine algab üks (1) kuu pärast viimase ajutise kohaldamise teate saamist.

4. Kui lepinguosalised otsustavad lepingut kuni selle jõustumiseni ajutiselt kohaldada, käsitatakse kõiki viiteid selle jõustumiskuupäevale viitena kuupäevale, mil kõnealune ajutine kohaldamine kehtima hakkab.

5. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, võivad Lääne-Aafrika ja Euroopa Liit enne ajutise kohaldamise algust astuda samme lepingu kohaldamiseks tervikuna või osaliselt, kui see on võimalik.

Artikkel 108

Hoiulevõtjad

Euroopa Liit ja tema liikmesriigid hoiustatavad ratifitseerimise või heakskiitmise instrumendid Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaadis ja Lääne-Aafrika riigid – Lääne-Aafrika riikide majandusühenduse komisjonis. ECOWASi komisjon ja Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaat teatavad hoiustamisest viivitamatult lepingu allkirjastanud lepinguosalistele.

Artikkel 109

Kehtivusaeg

1. Käesolev leping on tähtajatu.

2. Kumbki lepinguosaline võib teisele kirjalikult teatada käesoleva lepingu denonsseerimise kavatsusest.

3. Denonsseerimine jõustub kuus (6) kuud pärast teisele lepinguosalisele teatamist.

Artikkel 110

Territoriaalne kohaldatavus

Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Liidu asutamislepingut selles lepingus sätestatud tingimustel, ja teiselt poolt Lääne-Aafrika riikide territooriumide suhtes. Lepingus sisalduvaid viiteid „territooriumile" käsitatakse vastavalt sellele.

Artikkel 111

Läbivaatamisklausel

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et nõutavas korras ja vastavalt artikli 92 sätetele hinnatakse käesolevat lepingut või vaadatakse selle sätted läbi iga viie (5) aasta järel pärast lepingu jõustumist.

2. Hiljemalt kaksteist (12) kuud enne käimasoleva viieaastase perioodi lõppemist teatavad lepinguosalised teineteisele lepingu sätted, mille läbivaatamist nad võimaliku muutmise eesmärgil soovivad. Kümme (10) kuud enne käimasoleva viieaastase perioodi lõppemist alustavad lepinguosalised läbirääkimisi seoses lepingusse tehtavate võimalike muudatuste läbivaatamisega. Lepingu sätete läbivaatamisel arvestatakse kogemusi, mille lepinguosalised lepingu rakendamise käigus on omandanud.

3. Sõltumata kõnealustest tähtaegadest võivad lepinguosalised vajaduse korral näha ette käesoleva lepingu läbivaatamise, eeskätt Cotonou lepingu lõppemise korral.

4. Kui üks lepinguosaline taotleb lepingu mingi sätte läbivaatamist, on teisel lepinguosalisel kaks (2) kuud aega, et taotleda ka muude sätete läbivaatamist, mis on seotud esialgse taotluse aluseks olevate sätetega.

Artikkel 112

Uute liikmesriikide ühinemine Euroopa Liiduga

1. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogule teatatakse kõikidest kolmandate riikide taotlustest saada Euroopa Liidu liikmeks. Euroopa Liidu ja taotlejariigi läbirääkimiste ajal esitab Euroopa Liidu pool Lääne-Aafrika poolele kogu asjakohase teabe ja viimane teatab Euroopa Liidu poolele oma huvidest, et see saaks neid võimalikult suurel määral arvesse võtta. Euroopa Liidu pool teatab Lääne-Aafrika poolele kõigi uute liikmesriikide ühinemisest Euroopa Liiduga.

2. Iga uus Euroopa Liidu liikmesriik saab ühinemiskuupäevast alates käesoleva lepingu osaliseks ühinemisakti sellekohase sätte alusel. Kui Euroopa Liiduga ühinemise aktis ei ole sätet liikmesriigi automaatse ühinemise kohta käesoleva lepinguga, ühineb ta nii, et annab lepinguga ühinemise akti hoiule Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaati, kes saadab tõestatud ärakirja Lääne-Aafrika poolele.

3. Lepinguosalised vaatavad üle, millist mõju avaldab uute Euroopa Liidu liikmesriikide ühinemine käesolevale lepingule. Lääne-Aafrika ja Euroopa Liidu majanduspartnerluslepingu ühisnõukogu võib võtta vajalikke ülemineku- või kohandamismeetmeid.

Artikkel 113

Autentsed tekstid

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik nimetatud tekstid on võrdselt autentsed.

Artikkel 114

Lisad

Käesoleva lepingu lisad, protokollid ja deklaratsioonid on selle lahutamatu osa.

POOLTE ALLKIRJAD

LISADE LOETELU

A lisa:	Protokoll, mis käsitleb mõiste „päritolustaatusega tooted” määratlust ja halduskoostöö viise
B lisa:	Lääne-Aafrikast pärit toodete suhtes kohaldatavad tollimaksud
C lisa:	Euroopa Liidust pärit toodete suhtes kohaldatavad tollimaksud
D lisa:	Tehnilisi kaubandustõkkeid ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid käsitleva 3. peatüki liited
E lisa:	Protokoll tolliküsimustes vastastikuse haldusabi andmise kohta
F lisa:	Protokoll majanduspartnerluslepingu arenguprogrammi (PAPED) kohta